

**ROMÂNIA
JUDEȚUL HARGHITA
CONSILIUL JUDEȚEAN**

**Anexa nr.1
la Hotărârea Consiliului Județean Harghita nr. 52/2009,
privind aprobarea Strategiei Direcției Generale de Asistență Socială și
Protecția Copilului Harghita, pentru perioada 2009-2013**

**STRATEGIA DIRECȚIEI GENERALE DE
ASISTENȚĂ SOCIALĂ ȘI PROTECȚIA
COPILULUI HARGHITA
2009-2013**

Cuprins

I. Obiectivul general al strategiei.....	2
II. Scopul strategiei.....	3
III. Principiile implementării strategiei	5
IV. Grupurile țintă ale strategiei.....	7
V. Instituții responsabile cu implementarea strategiei.....	10
VI. Contextul elaborării strategiei.....	15
VII. Asistența socială în județul Harghita-prezent.....	42
VIII. Nevoi prioritare.....	59
IX. Obiective generale.....	63
X. Rezultate așteptate	66
XI. Bugetul necesar implementării strategiei.....	68
XII. Oportunități și constrângeri.....	68
XIII. Monitorizare și evaluare.....	69

Introducere

Strategia Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, elaborată pentru perioada 2009-2013, vizează întreaga problematică, în toate sectoarele asistenței sociale, pe întreg teritoriul județului Harghita.

În elaborarea strategiei ne-am consultat cu toți furnizorii privați de servicii sociale, precum și cu autoritățile publice locale din județ.

Prin derularea sa se dorește armonizarea, acțiunilor prevăzute în cadrul acestei Strategii și în Planul operațional, cu: Strategia națională în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului (2008-2013), Strategia națională pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap (2006-2013) și Strategia de dezvoltare a județului Harghita (2002-2013). Totodată se asigură armonizarea cu alte strategii și planuri de acțiune care sunt prevăzute pentru aceeași perioadă. Deasemenea se are în vedere și Planul Național de Dezvoltare, care reprezintă un instrument prioritar în investițiile publice pentru dezvoltare și prin care se realizează o programare a dezvoltării economice și sociale a statului român, similar statelor membre ale Uniunii Europene pentru Obiectivul 1 de intervenție a Fondurilor Structurale.

Cap.I

Obiectivul general al Strategiei

Mobilizarea resurselor necesare, responsabilizarea factorilor relevanți și asigurarea unui parteneriat eficient în vederea protecției și respectării drepturilor copilului, a îmbunătățirii condiției copilului și a valorizării sale în societate.

Completarea, sistematizarea și profesionalizarea sistemului de servicii sociale specializate existent în județul Harghita în vederea asigurării accesibilității, transparenței și coerenței sistemului în beneficiul persoanei ori familiei, aflată în situații specifice de vulnerabilitate sau de risc de excludere socială.

Obiectivul prezentei strategii este de a reafirma interesul special și prioritatea acordată problematicii copiilor, prin continuarea reformei pe un palier superior, trecând de la accentul pe protecția copilului aflat în dificultate **la protecția drepturilor tuturor copiilor.**

Prezenta strategie se referă la implementarea drepturilor tuturor copiilor, a drepturilor persoanelor cu handicap, persoanelor vârstnice aflate în dificultate, din județul Harghita, așa cum sunt ele definite de legislația internă și documentele internaționale ratificate de România, în toate domeniile de interes: social, familial, educațional, de sănătate, etc.

Strategia subliniază **rolul primordial al părinților și al familiei** în creșterea, îngrijirea și educarea copiilor, în îngrijirea persoanelor vârstnice, a celor cu handicap și a celor aflate în nevoie. Eforturile societății trebuie îndreptate în direcția întăririi și susținerii familiei în asumarea responsabilităților față de categoriile susprecizate. Astfel, resursele pentru depășirea unor situații dificile trebuie căutate pe rând în familia extinsă, rețeaua socială a familiei (de exemplu: prieteni, vecini, persoane apropiate), profesioniștii care intervin la un moment dat în viața copilului/a persoanei cu handicap/a adultului aflat în impas (de exemplu: medic de familie, educator, preot), comunitatea, prin intervenția structurilor consultative, autorităților locale și serviciilor sociale primare, de prevenire și în ultimă instanță, în intervenția specializată.

Prin implementarea prezentei strategii se va asigura creșterea calității vieții copilului, a persoanei cu handicap, a adultului aflat în impas în județul Harghita, urmărindu-se ca toate serviciile, pentru categoriile de persoane menționate, din oricare din domeniile de interes pentru acestea, să respecte standardele minime naționale prevăzute prin reglementări legale, care vor fi verificate în mod periodic într-un sistem competent, coerent și unitar.

Prezenta Strategie propune soluții concrete pentru problemele existente pornind de la identificarea resurselor necesare - materiale, umane, financiare și ajungând la monitorizarea utilizării acestora. Pe de altă parte, se subliniază importanța tuturor instituțiilor care, prin activitatea lor, au legătură cu persoanele vizate și care trebuie să conștientizeze faptul că sunt deopotrivă responsabile pentru protejarea intereselor și a

drepturilor acestora. De exemplu responsabilitatea implementării drepturilor copilului nu se poate limita la o singură instituție, ci fiecare dintre acestea trebuie să considere copilul o prioritate în orice demers pe care îl efectuează.

Strategia Națională, în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului, elaborată pentru această perioadă asigură un cadru coerent pentru intervenția instituțiilor responsabile și promovează colaborarea între aceste instituții, organizații neguvernamentale, profesioniști și beneficiari, realizarea unor parteneriate reale, viabile și eficiente.

Cap.II

Scopul strategiei

Scopul prezentei Strategii este de a asigura cadrul necesar pentru continuarea reformei sistemului de asistență socială, la nivel de județ, în concordanță cu standardele naționale, respectiv europene și reforma protecției speciale a copilului, punându-se accent pe diversificarea, dezvoltarea și creșterea calității serviciilor de prevenire și a celor de protecție a copilului separat de părinți.

Data fiind situația actuală a sistemului de asistență socială și obiectivele Strategiei naționale în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului (2008-2013) și Strategiei naționale privind protecția specială a persoanelor cu handicap (pe perioada 2006-2013) **prioritățile** județului Harghita sunt următoarele:

- Consolidarea sistemului de asistență socială din județ

Dorim ca prin implementarea prezentei strategii sistemul de asistență socială din județul nostru să funcționeze la eficiență maximă, să existe **o continuitate și complementaritate în furnizarea serviciilor/prestațiilor sociale** - furnizate de către instituțiile publice și private din domeniu, existente în unitatea administrativ teritorială a județului. Este necesară aplicarea de măsuri și acțiuni menite să asigure prevenirea, limitarea sau înlăturarea efectelor temporare sau excluderea socială. Acest lucru se va realiza prin stabilirea unei abordări bazate pe parteneriat în planificarea și furnizarea serviciilor de asistență socială între instituțiile publice precum și între acestea și organizațiile neguvernamentale.

- Sprijinirea înființării și dezvoltării serviciilor comunitare primare și responsabilizarea comunităților locale pentru prevenirea separării copilului de părinți și în susținerea familiilor pentru creșterea, sprijinirea și educarea propriilor copii.
- Dezvoltarea și diversificarea activităților de prevenire a abandonului copilului în unitățile sanitare și a instituționalizării copilului.

- Continuarea reformei serviciilor sociale pentru copil și familie .
- Îmbunătățirea situației copiilor și tinerilor din sistemul de protecție specială și tratamentul corect și echitabil al acestora .
- Dezvoltarea, specializarea și profesionalizarea, conform standardelor minime de calitate a serviciilor pentru copii și tineri, pentru grupuri vulnerabile care necesită o atenție specială (copii cu handicap, HIV/SIDA, copii delicvenți sau cu comportament deviant, copii abuzați, neglijați, exploatați) și familiile acestora .
- Sprijinirea tinerilor beneficiari ai măsurilor de protecție și a celor care părăsesc sistemul de protecție al copilului .
- Promovarea abordării participative și multisectoriale a problematicii copilului, facilitând respectarea interesului superior al acestuia în toate domeniile.
- Lărgirea parteneriatului public-privat, permanentizarea dialogului cu organizațiile guvernamentale și creșterea gradului de subcontractare a serviciilor .

Promovarea formării profesionale.

- Atragerea de fonduri guvernamentale și fonduri externe de finanțare nerambursabilă, prin proiecte.
- Diversificarea și profesionalizarea continuă a serviciilor sociale pentru persoanele adulte cu handicap.
- Dezvoltarea și diversificarea serviciilor sociale destinate altor categorii de persoane (persoane/familii aflate în situații de criză, de risc, care singure nu pot depăși acel impas; persoanele care sunt victime ale violenței în familie, persoane fără adăpost, etc.).

Cap.III

Principiile implementării strategiei

Principiile generale ale sistemului de asistență socială:

Principiul promovării parteneriatului

Axa strategiei județene privind asistența socială este constituită prin realizarea de parteneriate, concepute atât ca principiu al întregii activități de asistență socială, cât și ca mijloace de realizare a strategiei, de o mare diversitate, între instituții, organizații neguvernamentale, între profesioniști și beneficiari, etc.

Principiul solidarității sociale

Comunitatea trebuie să participe la sprijinirea persoanelor care nu își pot asigura nevoile sociale. Direcția generală își dorește să participe la întărirea coeziunii sociale și să mobilizeze comunitățile locale pentru crearea și susținerea serviciilor comunitare.

Principiul universalității

Fiecare persoană are dreptul la asistență socială, în condițiile prevăzute de lege. Prin acest drept recunoaștem principiul egal la acordarea serviciilor sociale pentru toți cetățenii din orice parte a județului.

Principiul subsidiarității

Statul intervine atunci când resursele familiale și comunitare nu au satisfăcut sau au satisfăcut insuficient nevoile sociale ale persoanelor.

Principiul planificării și furnizării de servicii pe baza datelor concrete

Cheia pentru asigurarea unor servicii de calitate care să satisfacă nevoile cetățenilor este planificarea și furnizarea acestor servicii pe baza unei bune informări în legătură cu nevoia socială pe care serviciile încearcă să o acopere și cu impactul serviciilor asupra nevoii respective și asupra vieții cetățenilor.

Valorile care stau la baza acordării serviciilor sociale

- Egalitatea de șanse
- Libertatea de alegere
- Independența și individualitatea fiecărei persoane
- Servicii de calitate, accesibile, flexibile, adaptate nevoilor sociale
- Transparența și participarea în acordarea serviciilor sociale
- Confidențialitatea

- Respectarea demnității umane

Principiul promovării și respectării interesului superior al copilului.

Acesta este principiul primordial și de aceea el trebuie să stea la baza tuturor acțiunilor care îl privesc pe copil, înțeles ca persoană cu drepturi și responsabilități, căreia i se acordă prioritatea cuvenită în toate aspectele vieții sale de către părinți, reprezentanți legali, precum și alte persoane fizice sau juridice cu care interacționează.

Principiul asigurării stabilității, continuității și complementarității

Serviciile acordate pentru copii trebuie să fie disponibile în orice moment al vieții lui și în sprijinul autonomiei la vârstă adultă și să acopere diversitatea nevoilor sale specifice. Pentru copilul separat de părinți se va avea în vedere găsirea de soluții cu caracter permanent.

Principiul primordialității responsabilității părinților

Prin afirmarea /recunoașterea acestuia se dorește schimbarea accentului de pe responsabilitatea statului paternalist pe aceea a familiei, cu precădere a părinților, titulari de drepturi și obligații față de copii.

Principiul nediscriminării și egalității de șanse

Potrivit acestui principiu fiecărei persoane i se asigură aceeași atenție, aceleași tratamente, în condiții de egalitate, respectând drepturile omului și libertățile fundamentale, recunoscute de lege, indiferent de naționalitate, religie, etnie, categorie socială, gen, orientare sexuală, vârstă, dizabilitate, opinii politice.

Principiul respectării drepturilor și a demnității persoanelor cu handicap.

În baza Declarației Universale a Drepturilor Omului, care proclamă, în primul articol că: “ *toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi; sunt înzestrate cu rațiune și conștiință și trebuie să se comporte unele față de altele în spiritul fraternității*”, Direcția generală în toate activitățile sale va veghea ca toate drepturile omului (civile, politice, sociale, economice și culturale) să fie respectate, inclusiv la persoanele cu handicap.

Principiul abordării integrate, intervenției intersectoriale și interdisciplinare.

Abordarea problematicii drepturilor copilului și ale persoanei adulte, a protecției, integrării și incluziunii sociale a beneficiarilor (grupurilor țintă) se va realiza prin colaborarea și coordonarea intervențiilor tuturor factorilor responsabili : familie, școală, sănătate, etc.

Principiul asigurării transparenței , participării și a consultării.

Prezenta strategie este rezultatul unui proces de consultare, în mod transparent și consecvent cu toți actorii sociali relevanți, inclusiv cu membrii societății civile, Implementarea se va realiza, în mod transparent, prin acțiuni de informare și participare a societății civile alături de instituțiile și autoritățile publice, în vederea realizării obiectivelor.

Cap.IV

Grupurile țintă ale strategiei

În domeniul protecției copilului

Această strategie vizează toți copiii de pe teritoriul județului Harghita, precum și copii aflați în străinătate, copii fără cetățenie, copii refugiați și copii străini aflați pe teritoriul județului în situații de urgențe. Prezenta strategie urmărește realizarea cât mai plenară a drepturilor copiilor, conștientizarea primordialității acestora în toate acțiunile. Astfel, reglementează aspecte care țin de drepturile copiilor în general, dar și aspecte care țin de egalizarea șanselor pentru grupuri vulnerabile de copii și tineri.

Iată câteva categorii, din acest grup țintă, care necesită o atenție deosebită:

✓ **Copiii aflați la risc de separare de părinți.** Din acest grup fac parte copiii din familii aflate în situație de criză (de ex: calamități naturale, lipsa unei locuințe, pierderea veniturilor) pentru care modalitatea de intervenție trebuie să fie rapidă. Pentru acești copii, planul de servicii va trebui să cuprindă și măsuri imediate care, deocamdată, nu sunt expres prevăzute în lege, de natură să susțină familia până la punerea în drepturi și ieșirea din situația care a generat criza.

✓ **Copiii separați de părinți.** Pentru copiii aflați în plasament la o persoană/familie, la asistent maternal sau într-un serviciu rezidențial, planul individualizat de protecție trebuie să aibă drept finalitate o soluție cu caracter permanent: reintegrarea în familie, adopția națională sau integrarea socio-profesională. Copii separați de părinți sunt și copiii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate. Pentru unii dintre aceștia situația separării de părinți este cu atât mai gravă cu cât sunt lăsați în grija unor membri ai familiei extinse sau a unor cunoștințe de familie, nenominalizate ca

reprezentanți legali ai copiilor, fapt care conduce la imposibilitatea, pentru acești copii, de a beneficia de drepturile care li se cuvin, potrivit legii, sau la intrarea lor, ca unică alternativă, în sistemul de protecție specială.

✓ **Copiii părăsiți în unități sanitare.** Pentru copiii nou născuți sănătoși sau cu diferite dizabilități, dar și pentru copiii de diferite vârste, părăsiți în diferite unități sanitare, trebuie să se dispună plasamentul în regim de urgență când starea de sănătate, a acestora, o permite. La înlocuirea măsurii de protecție în regim de urgență, cu măsura plasamentului se va avea în vedere cu prioritate plasamentul copilului în familia extinsă, în rețeaua socială a familie, iar dacă nu este posibil plasamentul acestuia în asistență maternală. Este interzis plasamentul copilului cu vârsta cuprinsă între 0-2 ani în sistem rezidențial, cu excepția copilului încadrat în grad de handicap, care poate fi plasat în centre de plasament specializate pentru protecția copilului cu handicap.

✓ **Tinerii beneficiari ai unei măsuri de protecție.** Tânărul care a dobândit capacitate deplină de exercițiu și a beneficiat de o măsură de protecție specială, dar care nu își continuă studiile și nu are posibilitatea revenirii în propria familie, fiind confruntat cu riscul excluderii sociale, beneficiază, la cerere, pe o perioadă de până la 2 ani, de protecție specială, în scopul facilitării integrării sale sociale. Beneficiază de protecție specială tinerii aflați în sistem, care își continuă studiile într-o formă de învățământ de zi, până la vârsta de 26 de ani. Pentru acești tineri se asigură servicii de dezvoltare a deprinderilor de viață independentă în centre, participarea la programe de calificare profesională, sprijin în găsirea unui loc de muncă și în continuarea studiilor univesitare pentru unii dintre aceștia.

✓ **Copiii abuzați, neglijați sau supuși exploatării.** Abuzul, neglijarea și exploatarea sunt forme de rele tratamente produse de către părinți sau orice altă persoană aflată în poziție de răspundere, putere sau în relație de încredere cu copilul, care produc vătămare actuală sau potențială asupra sănătății acestuia și îi pun în pericol viața, dezvoltarea și demnitatea. În această categorie sunt incluși și copiii traficați, exploatați prin muncă, exploatați sexual în scopuri comerciale, copiii expuși migrației ilegale, copiii neacompaniați aflați pe teritoriul altor state, copiii repatriați, copiii refugiați.

✓ **Copiii străzii.** La nivelul județului nostru din acest grup fac parte copiii care se află pe stradă trimiși de familie pentru a câștiga bani prin diverse munci, cerșit sau mici furturi.

✓ **Copiii delincvenți (copiii în conflict cu legea).** Din acest grup fac parte atât copiii care au săvârșit o faptă penală dar nu răspund penal, cât și cei care răspund penal. Astfel, copiii care nu răspund penal sunt cei care nu au împlinit vârsta de 14 ani și cei cu vârsta între 14 și 16 ani dacă se dovedește că au săvârșit fapta fără discernământ; copiii care răspund penal sunt cei care au vârsta între 14 și 16 ani dacă se dovedește că au săvârșit fapta cu discernământ și cei care au împlinit vârsta de 16 ani. Prezenta strategie are în vedere și copiii predispuși la săvârșirea de fapte penale, cei cu comportament deviant aflați în familie sau în sistemul de protecție al copilului.

✓ **Copiii cu dizabilități, infectați HIV/bolnavi SIDA și boli cronice grave.** Din acest grup fac parte copiii încadrați într-un grad de handicap, copiii din învățământul special și cei integrați în învățământul de masă, copiii infectați HIV sau bolnavi SIDA, precum și cei cu boli cronice grave (de exemplu cancer). Abordarea acestui grup de copii se bazează pe Clasificarea Internațională a Funcționării, Dizabilității și Sănătății aprobate în anul 2001 de către Organizația Mondială a Sănătății.

✓ **Copiii cu tulburări de comportament.** În contextul actual, acest grup de copii se află la risc de a fi separați de familie și uneori de a fi integrați în învățământul special din cauza lipsei de servicii adecvate în toate cele trei sisteme cu care aceștia interferează, respectiv sănătate, educație și protecția copilului. Prezenta strategie are în vedere și ameliorarea în fapt a situației reale a acestei categorii de copii.

✓ **Copiii aparținând minorităților etnice.** Din cadrul acestui grup, se acordă o atenție sporită copiilor din comunitatea rromă.

Strategia se adresează și **părinților**, atât în calitate de beneficiari direcți ai serviciilor sociale, alături de copii, cât și în vederea responsabilizării lor în creșterea, îngrijirea și educarea propriilor copii. Totodată, Strategia are în vedere **profesioniștii** care interacționează cu copiii, precum și **comunitatea locală**.

În domeniul protecției adultului

➤ **Persoanele adulte** – sunt subiect al prezentei strategii, persoanele adulte care se află în situații de risc de marginalizare socială, cele fără locuință, sau care suferă de anumite boli grave, fiind în imposibilitatea de a se îngriji singuri și nu au suport din partea familiei sau a comunității locale.

➤ **Persoanele adulte cu handicap.** Din acest grup fac parte toate persoanele care au fost încadrate într-un grad de handicap, de către Comisia de evaluare, indiferent dacă sunt instituționalizate sau sunt în familie.

➤ **Tinerii care părăsesc sistemul de protecție** - din această categorie fac parte toți tinerii care părăsesc sistemul de protecție al copilului și care nu au reușit să se integreze socio-profesional.

➤ **Victimele violenței în familie** – din această categorie sunt beneficiarii ai acestei strategii acele persoane adulte a căror viață le este pusă în pericol în familie, din cauza violenței unuia dintre parteneri sau a altui membru din familie.

➤ **Persoanele fără adăpost** – ne referim la acele persoane/familii care, din motive imputabile sau neimputabile, au pierdut locuința, sau cele care nu au avut niciodată o locuință și care momentan locuiesc în stradă.

Cap.V

Instituții responsabile cu implementarea strategiei

Prezentă Strategia se aplică prin coordonarea eforturilor tuturor autorităților și instituțiilor cu atribuții în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului, al persoanelor adulte cu handicap, persoanelor vârstnice și a celor singure, aflate în nevoie/în criză. Un accent deosebit se pune pe colaborarea interinstituțională locală. Un rol important îl vor avea părinții, familiile, precum și parteneriatele durabile cu reprezentanții societății civile.

Obiectivele prezentei strategii vor putea fi atinse doar cu implicarea tuturor autorităților locale și instituțiilor cu atribuții în domeniu.

- **Consiliul Județean Harghita** aprobă planul județean de asistență socială pentru dezvoltarea strategiilor locale de intervenție în sprijinul persoanelor aflate în nevoie; aprobă finanțarea/cofinanțarea instituțiilor publice de asistență socială; încheie convenții de parteneriat cu reprezentanți ai societății civile, conform Legii 47/2006 privind sistemul național de asistență socială. Consiliile județene înființează și organizează, în subordinea lor, serviciul public de asistență socială, la nivel de direcție generală,

• **Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Harghita** s-a înființat prin Hotărârea nr 160/2004 a Consiliului Județean Harghita, ca serviciu public de interes județean, cu personalitate juridică, aflat în subordinea Consiliului Județean. Direcția generală are rolul de a asigura la nivel județean aplicarea politicilor și strategiilor de asistență socială în domeniul protecției copilului, a persoanelor singure și familiilor, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap, precum și oricăror persoane aflate în nevoie în județul Harghita.

Direcția generală îndeplinește următoarele atribuții principale:

a)

1. coordonează și sprijină activitatea autorităților administrației publice locale din județ în domeniul asistenței sociale și protecției copilului;

2. coordonează metodologic activitatea de prevenire a separării copilului de părinții săi, precum și cea de admitere a adultului în instituții sau servicii, desfășurate la nivelul serviciilor publice de asistență socială;

3. acordă asistență tehnică necesară pentru crearea și formarea structurilor comunitare consultative ca formă de sprijin în activitatea de asistență socială și protecția copilului;

4. evaluează și pregătește persoane, identificate de serviciul public local de asistență socială, care pot deveni asistenți personali ai persoanei cu handicap, și supraveghează activitatea acestor asistenți;

5. colaborează cu organizațiile neguvernamentale care desfășoară activități în domeniul asistenței sociale și protecției copilului sau cu agenți economici prin încheierea de convenții de colaborare cu aceștia;

6. dezvoltă parteneriate și colaborează cu organizații neguvernamentale și cu alți reprezentanți ai societății civile în vederea acordării și diversificării serviciilor sociale și a serviciilor pentru protecția copilului, în funcție de nevoile comunității locale;

7. colaborează pe bază de protocoale sau convenții cu celelalte direcții generale, precum și cu alte instituții publice din unitatea administrativ-teritorială, în vederea îndeplinirii atribuțiilor ce îi revin, conform legii;

8. asigură la cerere consultanță de specialitate gratuită privind acordarea serviciilor, măsurilor și prestațiilor de asistență socială și protecția copilului; colaborează cu alte instituții responsabile pentru a facilita accesul persoanelor la aceste drepturi;

9. propune consiliului județean, înființarea, finanțarea, respectiv cofinanțarea instituțiilor publice de asistență socială, precum și a serviciilor pentru protecția copilului;

10. prezintă anual sau la solicitarea consiliului județean rapoarte de evaluare a activităților desfășurate;

11. asigură acordarea și plata drepturilor cuvenite, potrivit legii, persoanelor cu handicap;

12. sprijină și dezvoltă un sistem de informare și de consultanță accesibil persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap și oricăror persoane aflate în nevoie, precum și familiilor acestora, în vederea exercitării tuturor drepturilor prevăzute de actele normative în vigoare;

13. acționează pentru promovarea alternativelor de tip familial la protecția instituționalizată a persoanelor în nevoie, inclusiv îngrijirea la domiciliu;

14. organizează activitatea de selectare și angajare a personalului din aparatul propriu și instituțiile/serviciile din subordine, de evaluare periodică și de formare continuă a acestuia;

15. asigură serviciile administrative și de secretariat ale comisiei pentru protecția copilului, respectiv ale comisiei de expertiză medicală a persoanelor adulte cu handicap;

16. elaborează și propune consiliului județean proiectul de buget anual pentru susținerea serviciilor sociale și a altor măsuri de asistență socială, în conformitate cu planul de acțiune propriu.

b) în domeniul protecției persoanei adulte:

1. completează evaluarea situației socioeconomice a persoanei adulte aflate în nevoie, a nevoilor și resurselor acesteia. Asigură furnizarea de informații și servicii adecvate în vederea refacerii și dezvoltării capacităților individuale și ale celor familiale necesare pentru a depăși cu forțe proprii situațiile de dificultate, după epuizarea măsurilor prevăzute în planul individualizat privind măsurile de asistență socială;

2. acordă persoanei adulte asistență și sprijin pentru exercitarea dreptului său la exprimarea liberă a opiniei;
3. depune diligențe pentru clarificarea situației juridice a persoanei adulte aflate în nevoie, inclusiv pentru înregistrarea tardivă a nașterii acesteia;
4. verifică și reevaluează trimestrial și ori de câte ori este cazul modul de îngrijire a persoanei adulte în nevoie pentru care s-a instituit o măsură de asistență socială într-o instituție, în vederea menținerii, modificării sau revocării măsurii stabilite;
5. asigură măsurile necesare pentru protecția în regim de urgență a persoanei adulte aflate în nevoie, inclusiv prin organizarea și asigurarea funcționării în structura proprie a unor centre specializate;
6. depune diligențele necesare pentru reabilitarea persoanei adulte conform planului individualizat privind măsurile de asistență socială;

c) în domeniul protecției drepturilor copilului:

1. întocmește raportul de evaluare inițială a copilului și familiei acestuia și propune stabilirea unei măsuri de protecție specială;
2. monitorizează trimestrial activitățile de aplicare a hotărârilor de instituire a măsurilor de protecție specială a copilului;
3. identifică și evaluează familiile sau persoanele care pot lua în plasament copilul;
4. monitorizează familiile și persoanele care au primit în plasament copii, pe toată durata acestei măsuri;
5. identifică, evaluează și pregătește persoane care pot deveni asistenți maternali profesioniști, în condițiile legii; încheie contracte individuale de muncă și asigură formarea continuă de asistenți maternali profesioniști atestați; evaluează și monitorizează activitatea acestora;
6. acordă asistență și sprijin părinților copilului separat de familie, în vederea reintegrării în mediul său familial;
7. reevaluează, cel puțin o dată la 3 luni și ori de câte ori este cazul, împrejurările care au stat la baza stabilirii măsurilor de protecție specială și propune, după caz, menținerea, modificarea sau încetarea acestora;
8. îndeplinește demersurile vizând deschiderea procedurii adopției interne pentru copiii aflați în evidența sa;
9. identifică familiile sau persoanele cu domiciliul în România care doresc să adopte copii; evaluează condițiile materiale și garanțiile morale pe care acestea le prezintă și eliberează atestatul de familie sau de persoană aptă să adopte copii;
10. monitorizează evoluția copiilor adoptați, precum și a relațiilor dintre aceștia și părinții lor adoptivi; sprijină părinții adoptivi ai copilului în îndeplinirea obligației de a-l informa pe acesta că este adoptat, de îndată ce vârsta și gradul de maturitate ale copilului o permit;

- **Comisia pentru protecția copilului Harghita** funcționează în subordinea Consiliului județean, ca organ de specialitate al acestuia, fără personalitate

juridică. Aceasta desfășoară o activitate decizională în materia protecției și promovării drepturilor copilului. Președintele comisiei este secretarul județului.

- Consiliile locale ale municipiilor, orașelor și comunelor înființează, în subordinea lor, serviciul public de asistență socială, la nivel de direcție sau, după caz, serviciu, cu următoarele atribuții principale:
 - a) identifică nevoile sociale ale comunității și le soluționează în condițiile legii;
 - b) răspunde de înființarea, organizarea și furnizarea serviciilor sociale primare;
 - c) dezvoltă și gestionează servicii sociale specializate, după caz, în condițiile legii;
 - d) încheie convenții de parteneriat și inițiază programe de colaborare cu alte autorități locale, instituții publice și private, structuri asociative, precum și cu instituții de cult recunoscute de lege, pentru furnizarea serviciilor sociale dezvoltate, în conformitate cu nevoile locale identificate și cu prevederile planului județean de acțiune;
 - e) furnizează informațiile și datele solicitate de serviciul public de asistență socială județean, precum și de autoritățile publice centrale cu responsabilități în domeniu;
 - f) elaborează și implementează proiecte cu finanțare națională și internațională în domeniu;
 - g) elaborează și propune consiliului local al municipiului, orașului sau comunei proiectul de buget anual pentru susținerea serviciilor sociale și a altor măsuri de asistență socială, în conformitate cu planul de acțiune propriu.

- **Organismele neguvernamentale (ONG-uri)**, reprezentate de asociații și fundații joacă un rol esențial atât în furnizarea serviciilor sociale cât și în stabilirea în județ a unor proiecte inovatoare care au rolul de a umple golurile lăsate de sistemul de asistență socială administrat de stat. Implicarea acestora în domeniul social a devenit în ultimii 18 de ani o componentă foarte importantă a sistemului județean de asistență socială, reprezentanții acestora fiind invitați la consultări pentru elaborarea strategiei județene și a diferitelor proiecte ale Direcției generale.
- **Direcția de Muncă și Protecție Socială** exercită următoarele atribuții: realizează studii și analize în domeniul asistenței sociale; colaborează la elaborarea planului județean pentru dezvoltarea strategiilor locale de intervenție în sprijinul persoanelor aflate în nevoie; acreditează activitatea instituțiilor publice și private de asistență socială și a organizațiilor neguvernamentale cu privire la acordarea prestațiilor și serviciilor sociale; sprijină și îndrumă metodologic elaborarea și derularea programelor de asistență socială dezvoltate pe plan local; elaborează propuneri pentru alocarea de fonduri pentru asistență socială și le transmite MMFES.
- **Agencia Județeană pentru Prestații Sociale** – administrează bugetul pentru plata prestațiilor sociale, precum și bugetul pentru implementarea programelor de finanțare în domeniul asistenței sociale; prelucrează documentația aferentă stabilirii drepturilor la prestații sociale, verifică îndeplinirea condițiilor de

eligibilitate privind stabilirea drepturilor la prestații sociale; stabilesc dreptul la prestații sociale și efectuează plata acestora; asigură evidența, la nivel județean, a tuturor beneficiarilor din sistemul de prestații sociale, asigură evidența la nivel teritorial (la nivel de județ) a tuturor beneficiarilor din sistemul de prestații sociale; asigură comunicarea permanentă cu autoritățile, instituțiile și alte persoane juridice cu responsabilități în domeniul social și în special cu autoritățile publice locale și județene, asigură gestiunea bazelor de date referitoare la sistemul de informații privind prestațiile sociale, la nivel de județ, etc.

- **Inspectoratul social regional centru** - asigură exercitarea activităților de inspecție la nivel județean în domeniul asistenței sociale, în scopul respectării drepturilor sociale ale cetățenilor. Comunică Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap rapoartele de inspecție privind serviciile de protecție a copilului și a persoanelor cu handicap.

Controlează respectarea standardelor minime de calitate specifice fiecărui tip de serviciu social; controlează activitatea organismelor care dispun măsuri de protecție pentru toate categoriile de beneficiari prevăzute de lege, respectiv modul de încadrare a persoanei, familiei sau comunității în una dintre situațiile pentru care s-a dispus o măsură de asistență socială; realizează inspecții tematice privind aspecte specifice politicilor sociale și strategiilor naționale în domeniul asistenței sociale; constată săvârșirea faptelor care încalcă prevederile legale din domeniul asistenței sociale, propune instituțiilor competente aplicarea măsurilor legale pentru stabilirea răspunderii juridice a persoanelor vinovate și, după caz, sesizează organele de urmărire penală competente; constată contravenții și, după caz, aplică sancțiunile prevăzute de legile speciale care reglementează prestațiile și serviciile sociale, precum și de art. 23 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 130/2006; sesizează organele competente în cazul constatării încălcării altor dispoziții legale decât cele aplicabile în domeniul său de activitate, dacă există indicii temeinice că aceste fapte întrunesc elemente constitutive ale unor infracțiuni, etc.

Următoarele instituții, deși nu au o poziție centrală în sectorul asistenței sociale, au un impact major asupra nevoilor sociale ale populației și de aceea sunt privite ca importante în procesul de planificare și furnizare a serviciilor sociale:

- *Inspectoratul Școlar Județean Harghita* și unitățile de învățământ sprijină activitatea de asistență socială a copiilor, tinerilor și familiilor acestora, prevenind și sesizând cazuri de abandon școlar, abuz și violență în familie, comportament deviant, delicvență juvenilă, etc.
- *Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Harghita*, implicată în orientarea și integrarea profesională a tinerilor absolvenți, șomerilor, persoanelor cu handicap (care pot presta anumite munci), etc.

- *Casa Județeană de Pensii Harghita* sprijină activitatea de asistență socială a persoanelor vârstnice, asigurând plata veniturilor acestor persoane și prevenind în acest mod marginalizarea socială.
- *Autoritatea de Sănătate Publică Harghita și unitățile medicale* prezintă importanță în activitatea de asistență socială prin semnalarea și soluționarea unor cazuri de dependență de substanțe nocive, persoane aflate în situație de dificultate ca urmare a stării de sănătate, prevenirea abandonului copiilor în secțiile de nou născuți și pediatrie ale spitalelor din județ.
- *Inspectoratul Județean al Poliției Harghita* prezintă importanță, alături de Comandamentul Județean de Jandarmi și Corpul Județean al Gardienilor Publici, prin identificarea și sesizarea către instituțiile cu atribuții de asistență socială a unor situații de violență în familie, delicvență juvenilă, vagabondaj, dependență de droguri sau alcool, prevenirea și combaterea cerșetoriei.

Cap.VI

Contextul elaborării strategiei

Context național

Strategia națională de dezvoltare a serviciilor sociale, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 1826/2005 pentru perioada 2006 – 2013

Scopul

Strategia națională are în vedere stabilirea liniilor directoare și a unui cadru instituțional coerent în scopul de a crea un sistem unitar și comprehensiv de servicii sociale, capabil să asigure incluziunea socială a tuturor categoriilor vulnerabile.

În țara noastră, serviciile sociale au început să fie dezvoltate doar în ultimii 8-10 ani. Până atunci majoritatea serviciilor sociale au fost dezvoltate de organizații neguvernamentale care au introdus modele conforme cu cele din țara cofinanțatoare. Drept urmare, serviciile sociale erau acordate după proceduri și metode diferite. Totodată, organizarea instituțională la nivel central a influențat și elaborarea actelor normative, primele reglementări (cu caracter de lege) vizând categorii de beneficiari: copii în dificultate, persoane cu dizabilități/handicap, persoane vârstnice și mai nou victime ale violenței domestice sau consumatorii de droguri.

În aceste condiții s-a impus elaborarea unei legislații care să încerce crearea unui cadru unitar de organizare și furnizare a serviciilor sociale. Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse a încercat să reglementeze domeniul prin Legea nr. 705/2001 privind sistemului național de asistență socială și, ulterior, prin Ordonanța Guvernului nr. 68/2003 privind serviciile sociale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 515/2003, cu modificările și completările ulterioare.

Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, coordonator al domeniului, precum și celelalte autorități ale administrației publice centrale cu competențe în domeniu (Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap, Agenția Națională pentru Familie, Agenția Națională Anti Drog) au principalele responsabilități în elaborarea și promovarea programelor și strategiilor sectoriale în domeniu.

Puncte tari:

- Actuala legislație, elaborată de Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse a dorit să realizeze un cadru general de organizare și de gestionare a serviciilor sociale adresate tuturor persoanelor aflate în situație de vulnerabilitate;

- Au fost definite:

- tipurile de servicii;
- categoriile de beneficiari;
- furnizorii de servicii sociale;
- principiile de acreditare a acestora;
- etapele procesului de acordare a serviciilor;
- condițiile de externalizare a serviciilor sociale;
- criteriile de bază privind contractarea serviciilor sociale;
- stabilirea responsabilităților autorităților publice la nivel central și local;
- liniile de finanțare ale serviciilor sociale.

- Serviciile sociale sunt clasificate în două mari categorii: servicii sociale cu caracter primar și servicii sociale specializate, ambele categorii având un caracter proactiv;

- În raport de complexitatea situației, serviciile sociale pot să fie furnizate în sistem integrat, prin asocierea serviciilor medicale, educaționale, de locuire și de ocupare în muncă la serviciile sociale;

- Serviciile sociale se organizează descentralizat, la nivel comunitar, în funcție de nevoile identificate, de numărul potențialilor beneficiari, de complexitatea situațiilor de dificultate și de gradul de risc social.

- Sunt definite atribuțiile autorităților administrației publice locale:

La nivel județean

- elaborarea planurilor și programelor județene în vederea dezvoltării și diversificării serviciilor sociale, în funcție de nevoile identificate la nivel local și în conformitate cu strategiile sectoriale;

- dezvoltarea și diversificarea gamei de servicii sociale în funcție de nevoile identificate și resursele disponibile;

- înființarea, administrarea și finanțarea serviciilor sociale specializate, adresate tuturor categoriilor de persoane vulnerabile;

- elaborarea planului anual de dezvoltare a serviciilor sociale, precum și a bugetului aferent acestuia.

La nivel de primărie

- identificarea și evaluarea nevoilor și situațiilor care impun furnizarea de servicii sociale;
- dezvoltarea și administrarea **serviciilor sociale primare**, în funcție de nevoile locale;
- promovarea parteneriatelor cu alți furnizori de servicii sociale;
- elaborarea planului comunitar de dezvoltare a serviciilor sociale și a bugetului aferent acestuia.

- A fost creată o singură structură, la nivel județean, responsabilă cu gestionarea problematicii grupurilor vulnerabile: direcția generală de asistență socială și protecția copilului (începând cu luna ianuarie 2005);

- Au fost elaborate primele acte normative privind acreditarea furnizorilor de servicii sociale;

- Au fost elaborate standarde pentru majoritatea serviciilor sociale destinate copilului în dificultate, persoanelor cu handicap, precum și alte standarde minime de calitate;

- A fost elaborat un Nomenclator al serviciilor sociale, precum și modele standard de contracte între furnizori și beneficiari și între autorități locale și furnizori din sectorul nonprofit;

- Au fost implementate o serie de programe cu finanțare internațională destinate formării personalului care activează în cadrul serviciilor publice de asistență socială de la nivelul autorităților locale;

- Au fost elaborate și implementate scheme de granturi pentru finanțarea proiectelor locale de servicii sociale, prin programe de interes național, dar și prin programe internaționale (Fondurile Structurale, Banca Mondială, etc.);

- Continuă programul de subvenționare, de la bugetul de stat, a organizațiilor neguvernamentale care activează în domeniul serviciilor sociale.

Puncte slabe

O serie de disfuncționalități și lacune se înregistrează în prezent, cu privire la modul de organizare și funcționare a serviciilor sociale:

- lipsa unui sistem clar de finanțare care să permită dezvoltarea serviciilor pe termen lung și predictibilitatea finanțării acestora .

- repartizare neunitară a serviciilor la nivelul întregii țări;

- suprapuneri de responsabilități între structurile de la nivel local;

- mari diferențe între regiuni, județe, între mediul urban și rural, cu privire la gradul de dezvoltare a rețelei publice și private de servicii sociale;

- lipsa unei corespondențe, din punct de vedere calitativ și cantitativ, între resursele materiale și umane disponibile și necesarul de servicii sociale adaptate nevoilor beneficiarilor;

- structura organizațională a serviciilor publice nu răspunde nevoilor zonale de servicii sociale;
- lipsa planificării comunitare în domeniul serviciilor sociale;
- dezechilibre create în interiorul sistemului în relație cu diverse categorii de beneficiari (slaba dezvoltare a serviciilor destinate persoanelor vârstnice, tinerilor în situații de dificultate, familiilor cu venituri reduse, persoanelor supuse violenței în familie, persoanelor fără adăpost);
- lipsa unui management performant, număr redus de personal format în domeniul managementului general și al managementului de caz;
- lipsa de experiență, la nivel local, în redactarea documentelor strategice;
- suprapunerea de responsabilități în domeniu la nivelul autorităților centrale;
- existența unei legislații stufoase, care conduce la confuzii în administrarea de sistem;
- neclaritatea legislativă în privința asumării respectării drepturilor sociale pentru diverse categorii de persoane vulnerabile;
- neclaritatea legislativă în privința asumării, de către individ și/sau familie/comunitate a unor responsabilități privind respectarea drepturilor sociale;
- fragmentarea sistemului de servicii sociale la nivel central, printr-o construcție instituțională autonomă, pe categorii de beneficiari;
- lipsa unui cadru clar de relaționare (inclusiv din punct de vedere al statutului de subordonare a responsabilității), la nivelul instituțiilor publice, atât la nivel local, cât și la nivel central;

Principalele obstacole în realizarea unui sistem de servicii sociale, eficient și de calitate, capabil să răspundă nevoilor grupurilor vulnerabile, privesc:

1. Resursele umane insuficiente, precum și nivel scăzut de pregătire profesională a personalului implicat în acordarea serviciilor sociale la nivel local, aptitudini și capacități reduse de contact social; și capacități reduse, incluzând și resursele financiare, capacități educaționale, resurse de personal, aptitudini sociale și de contact;
2. Servicii sociale insuficiente ca număr și capacitate, inegal dezvoltate și diversificate față de nevoile sociale identificate;
3. Monitorizarea inadecvată a aplicării legislației;
4. Resurse financiare insuficiente pentru susținerea dezvoltării și diversificării serviciilor sociale, precum și administrarea ineficientă a fondurilor existente;
5. Incorecta redistribuire a fondurilor între nivelurile administrației;
6. Consultarea nesistematică a organizațiilor neguvernamentale și a beneficiarilor;
7. Informare și comunicare neadecvate;
8. Existența unor obstacole psihologice și socio-culturale.

Dificultatea organizării atât a serviciilor publice de asistență socială, cât și a serviciilor sociale în sine rezidă și din faptul că specificul serviciilor sociale impune existența asistenților sociali, precum și a altor categorii de profesioniști (psihologi, educatori, sociologi, terapeuți, personal medical și de îngrijire), care nu sunt suficienți la nivel de ramură.

Obiective pentru perioada 2009-2013

<i>Obiective generale</i>	<i>Obiective operaționale/ acțiuni</i>
1. Crearea unui cadru legislativ comprehensiv și unitar.	-evaluarea cadrului legislativ actual, în ved. identificării contradicțiilor, suprapunerilor sau lacunelor din legislație; -revizuirea sistemului de acreditare; -dezvoltarea și armonizarea cadrului; legal privind profesională în domeniul serviciilor sociale; - revizuirea standardelor de calitate în cu gradul de dezvoltare a serviciilor și resursele reale disponibile; -elaborarea unui plan de acțiune pe doi ani în domeniul serviciilor sociale, în vederea asigurării coerenței măsurilor prevăzute în strategiile sectoriale (pentru copii, persoane cu handicap, persoane vârstnice, victimele violenței în familie ș.a.).
2. Realizarea unei construcții instituționale eficiente, adaptate nevoilor sociale și resurselor disponibile.	- evaluarea capacității administrative a autorităților locale în domeniul serviciilor: * evaluare periodică, trei ani * monitorizare permanentă; - definirea nivelelor de descentralizare în raport de resurse și capacitatea managerială: * Revizuire; - crearea unui sistem informațional managerial performant, apt să susțină administrarea unei largi baze de date și coordonarea eficientă a domeniului; -asigurarea resurselor financiare, materiale și umane necesare.
3. Implementarea unui management de sistem performant.	-evaluarea/analiza inițiativelor întreprinse pentru descentralizarea serviciilor sociale; -crearea aplicațiilor necesare realizării de date informatizate; -stabilirea sistemelor de monitorizare, supervizare și reciclare a datelor -identificarea și dezvoltarea activităților de evaluare a rezultatelor și performanțelor tuturor actorilor implicați în organizarea și acordarea de servicii sociale; -dezvoltarea de noi competențe și profesii necesare în cadrul unui sistem modern și diversificat de servicii sociale; -evaluarea categoriilor de personal necesare administrării sistemului de servicii sociale la nivel de autorități publice și furnizori privați; -elaborarea și aplicarea unor scheme salariale în conformitate cu gradul de dificultate și competența

	necesară fiecărui post din sistem.
4. Promovarea dezvoltării unui sistem echitabil, armonizat și integrat, de servicii sociale la nivel național.	<ul style="list-style-type: none"> -crearea unui punct unic de intrare în sistem, prin organizarea echipei de intervenție la nivel primar, cu competențe generale; -elaborarea de programe naționale intersectoriale, în concordanță cu prioritățile de dezvoltare comunitară; -organizarea unui Forum anual al furnizorilor publici și privați de servicii sociale; -stabilirea și reglementarea cadrului de contractare a serviciilor sociale de către furnizorii privați; -identificarea și implementarea mecanismelor de atragere a factorilor economici în susținerea furnizorilor de servicii sociale; -identificarea, reglementarea și aplicarea unor programe naționale de suport pentru regiunile(județele) care nu dispun de capacitatea necesară dezvoltării unei rețele minime de servicii sociale, etc.
5. Dezvoltarea unei culturi proactive și participative în rândul populației și beneficiarilor de servicii sociale.	<ul style="list-style-type: none"> -încurajarea participării beneficiarilor de servicii sociale la procesul decizional și la procesul de organizare și acordare a serviciilor sociale; -implicarea reprezentanților beneficiarilor în procesul de dezbateră publică a actelor normative; -asigurarea echipamentelor informatice necesare comunicării dintre furnizori și beneficiarii de servicii sociale, cu prioritate în zonele geografice greu accesibile; -elaborarea și implementarea unor acțiuni de formare a beneficiarilor utilizarea tehnologiilor informatice.

➤ În domeniul protecției copilului

Strategia națională în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului, pentru perioada 2008-2013 a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 860/13.08.2008

Actuala Strategie cuprinde obiectivele prioritare care *garantează ameliorarea situației copiilor din sistemul de protecție specială, accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare, tratamentul corect și echitabil al tuturor copiilor în societatea noastră, în exercitarea drepturilor de către copii.*

Punctul de noutate al acestei Strategii este promovarea abordării participative și multisectoriale a problematicii copilului în România, facilitând respectarea interesului superior al copilului în toate domeniile.

Strategia prezentă va acoperi un domeniu pentru care România s-a angajat în urmă cu 15 ani, dar nu s-a realizat complet până în prezent. *Implementarea Strategiei*, inclusiv întărirea capacității instituționale a Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului – la recomandarea expresă a Organizației Națiunilor Unite – *va conduce la cunoașterea amplitudinii încălcării drepturilor copilului în societatea românească, monitorizarea respectării acestora și măsuri concrete legislative și administrative în vederea promovării și respectării lor atât de către familie și persoane fizice, cât și de către instituții și autorități.*

Odată cu ratificarea, de către România, a Convenției Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, în anul 1990, a început premisele reformei în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului. Aceasta a atins apogeul odată cu adoptarea pachetului legislativ în anul 2004, când a apărut și prima strategie care se adresa tuturor copiilor, nu doar celor aflați în dificultate.

De la crearea sistemului de protecție a copilului, în perioada 1997-2004 (până în anul 1997, găsirea soluțiilor potrivite pentru problemele copiilor «abandonați în instituții» moștenite de România de la guvernarea anterioară anului 1990 a fost lentă, datorită multiplelor lacune ale societății în ansamblul ei, aflată în perioadă de tranziție: centralismul, legislație neadecvată în raport cu nevoile reale ale copilului și familiei, lipsa personalului cu pregătire în domeniul asistenței sociale, lipsa serviciilor sociale, practicile greșite de exercitare a autorității adultului față de copil, insuficiența informațiilor privind efectul separării timpurii a copilului de familia sa etc.), s-au produs schimbări semnificative ale condițiilor oferite de instituții. S-au restructurat centrele de plasament organizate după principii învechite, s-au închis marea majoritate a instituțiilor mai mari de 150 de locuri (196 de instituții), s-au dezvoltat servicii noi, de tip familial, s-au format profesioniști în meseriile proprii îngrijirii copilului, s-au adoptat standarde minime obligatorii pentru cea mai mare parte a serviciile existente etc.

Un rol important în ameliorarea sistemului din România l-au avut și îl au organizațiile neguvernamentale, care au creat, pilotat și transferat servicii către autoritățile administrației publice locale, alături de importul de expertiză (know-how), programe de profesionalizare a resurselor umane, implicare a comunității etc. Totodată, au contribuit la cristalizarea sistemului de protecție a copilului, prin structuri înființate prin proiecte pilot, care, ulterior, au devenit direcțiile pentru protecția copilului. De la înființarea sistemului, organizațiile neguvernamentale și-au perfecționat metodele de dialog cu autoritățile centrale și locale, precum și metodologiile de implementare, în parteneriat, a strategiilor în domeniu.

La sfârșitul acestei perioade s-a constatat că *oferta de servicii primare, la nivel comunitar, este practic inexistentă* (conform legii, acestea trebuiau să se dezvolte în cadrul sistemului de asistență socială), rețeaua de servicii specializate este încă insuficientă, iar capacitatea instituțiilor responsabile este redusă în ceea ce privește intervenția în situația încălcării drepturilor copilului.

Anul 2004 este caracterizat de o schimbare radicală de atitudine, reflectată în intensificarea cooperării dintre sectoare și a coordonării eforturilor în ameliorarea situației copilului în România, și semnifică o maturizare a societății românești, în ansamblul ei, la acest fapt contribuind din plin și considerarea problematicei copiilor ca fiind de interes național, în a cărei rezolvare trebuie implicate toate persoanele fizice sau juridice care au într-adevăr ceva de spus, dar mai ales de făcut. Familia rămâne structura aptă și responsabilă să servească cel mai bine la creșterea și educarea copilului și a transmiterii valorilor tradiționale și culturale.

Pachetul legislativ din domeniul protecției și promovării drepturilor copilului, adoptat de Parlamentul României în iunie 2004, cuprinde:

- Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului,
- Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției, cu modificările și completările ulterioare,
- Legea nr. 274/2004 privind înființarea, organizarea și funcționarea Oficiului Român pentru Adopții, cu modificările și completările ulterioare,
- Legea nr. 275/2004 pentru modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 12/2001 privind înființarea Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopție.

Printre *actele juridice internaționale care au stat la baza elaborării legislației românești* în domeniu, inclusiv a Strategiei prezente, se numără, printre altele, următoarele:

- Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a protocoalelor adiționale la această convenție, ratificată prin Legea nr. 30/1994;
- Carta socială europeană revizuită, adoptată la Strasbourg la 3 mai 1996, ratificată prin Legea nr. 74/1999;
- Convenția cu privire la drepturile copilului, ratificată prin Legea nr. 18/1990, republicată;
- Protocolul facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului, referitor la vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă, semnat la New York la 6 septembrie 2000, ratificată prin Legea nr. 470/2001;
- Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane, adoptată la 3 mai 2005, deschisă spre semnare și semnată de România la Varșovia, la 16 mai 2005, ratificată prin Legea nr. 300/2006;
- Convenția europeană asupra cetățeniei, adoptată la Strasbourg la 6 noiembrie 1997, ratificată prin Legea nr. 396/2002;
- Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, ratificată prin Legea nr. 100/1992;
- Convenția europeană asupra recunoașterii și executării hotărârilor în materie de încredințare a copiilor și de restabilire a încredințării copiilor, adoptată la Luxembourg la 20 mai 1980, ratificată prin Legea nr. 216/2003;
- Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 182/1999 privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor și acțiunea imediată în vederea eliminării lor, adoptată la cea de-a 87-a sesiune a Conferinței Generale

- a Organizației Internaționale a Muncii la Geneva la 17 iunie 1999, ratificată prin Legea nr. 203/2000;
- Memorandumul de înțelegere dintre Guvernul României și Organizația Internațională a Muncii privind eliminarea muncii copilului, semnat la Geneva la 18 iunie 2002, aprobat prin Hotărârea nr. 1156/2002;
 - Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 105/1957 privind abolirea muncii forțate, ratificată prin Legea nr. 140/1998;
 - Convenții ale Organizației Internaționale a Muncii, ratificate prin Decretul nr. 83/1975;
 - Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, a Protocolului privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, precum și a Protocolului împotriva traficului ilegal de migranți pe calea terestră, a aerului și pe mare, adoptate la New York la 15 noiembrie 2000, ratificată prin Legea nr. 565/2002;
 - Recomandarea nr. 19/2006 a Consiliului de Miniștri a Consiliului Europei către statele membre, referitoare la politicile care vizează susținerea parentalității pozitive;
 - Recomandarea nr. 5/2005 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind drepturile copiilor instituționalizați;
 - Recomandarea nr. 1286/1996 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei privind o strategie europeană pentru copii;
 - Rezoluția nr. 97/1996 Consiliului Europei și a reprezentanților guvernelor țărilor membre în cadrul Consiliului privind Egalizarea Șanselor pentru Persoanele cu Handicap;
 - Regulile standard ale ONU privind egalizarea șanselor pentru persoanele cu handicap adoptată cu ocazia celei de a 48-a sesiuni din 20 decembrie 1993 (Rezoluția 48/96).

Domeniile principale de interes și direcțiile de acțiune

Operaționalizarea Strategiei constă în determinarea domeniilor sale principale de interes și a direcțiilor aferente de acțiune. Pentru a fi relativ ușor de implementat și monitorizat, s-au desprins din cadrul legislativ existent și din nevoia exprimată constant din teritoriu un domeniu principal de interes și un subdomeniu al acestuia:

A) Domeniu principal de interes: Protecția și promovarea drepturilor copilului:

1. Responsabilizarea familiei pentru creșterea, îngrijirea și educarea propriilor copii

Rezultate așteptate:

- diversificarea modalităților de informare a publicului larg privind respectarea drepturilor copilului și promovarea unei atitudini proactive în activitățile de diseminare;

- întărirea capacităților parentale prin asumarea responsabilităților față de creșterea, îngrijirea și educarea propriilor copii.

2. Promovarea și respectarea drepturilor și libertăților civile ale copiilor

Rezultate așteptate:

- crearea unui mecanism legal și interinstituțional de (re)stabilire rapidă a identității pentru copiii cărora li s-a încălcat acest drept;

- realizarea unui cadru legislativ coerent în ceea ce privește menținerea relațiilor copiilor cu propriii părinți, în caz de separare, divorț, părinți plecați la muncă în străinătate, executarea unei pedepse privative de libertate, părinți cu domiciliul în alte state, internări prelungite etc.;

- scăderea numărului de cazuri în care se încalcă dreptul copilului la demnitate, imagine și intimitate în mass-media prin intermediul internetului;

- creșterea nivelului de implicare a copiilor în luarea deciziilor care îi privesc atât în familie, cât și în societate în general, precum și în sesizarea încălcării drepturilor lor;

- dezvoltarea și diversificarea modalităților de promovare și menținere a specificului etnic și cultural al copiilor aparținând minorităților naționale.

3. Creșterea accesului la serviciile de sănătate și adaptarea serviciilor medicale și de promovare a sănătății la nevoile copiilor

Rezultate așteptate:

- realizarea unui sistem eficient de promovare și ocrotire a sănătății copiilor și a familiilor acestora;

- creșterea procentului de copii cu handicap care au accesat servicii de recuperare/reabilitare și creștere a calității serviciilor pentru copii cu handicap din instituții.

4. Realizarea unui acces egal la educație pentru toți copiii

Rezultate așteptate:

- reducerea numărului de copii neșcolarizați și care au abandonat școala pe motive socioeconomice;

- creșterea procentului de copii cu dizabilități și dificultăți de adaptare școlară (re)integrați în învățământul de masă;

- integrarea drepturilor copilului în sistemul și în procesul efectiv de învățământ, așa cum sunt ele prevăzute în Legea nr. 272/2004;

- creșterea capacității copiilor/tinerilor de a lua decizii cu privire la orientarea școlară și profesională și dezvoltarea unei cariere corespunzător calităților și preferințelor exprimate de aceștia.

5. Respectarea dreptului copilului la odihnă și promovarea activităților recreative și culturale

Rezultate așteptate:

- diversificarea și adaptarea modalităților de petrecere a timpului liber pentru copii;
- direcționarea educației, în special a celei timpurii, către dezvoltarea la potențial maxim a personalității copilului, a talentelor și abilităților sale fizice și mentale.

6. Monitorizarea drepturilor copilului

Rezultate așteptate:

- existența unui sistem național de monitorizare a respectării drepturilor copilului în vederea coordonării eficiente a implementării Convenției ONU cu privire la drepturile copilului în România și redactarea rapoartelor de țară conform art. 44 din convenția menționată;

- creșterea compatibilității informațiilor și experienței României în domeniul protecției speciale a copiilor în raport cu alte țări din regiune

7. Respectarea dreptului copilului la protecție, prin intervenție multidisciplinară și interinstituțională, împotriva abuzului, neglijării și exploatării

Rezultate așteptate:

- Crearea și dezvoltarea unui sistem unitar, coerent și comprehensiv de prevenire, semnalare/sesizare și intervenție în cazurile de abuz, neglijare și exploatare a copilului, inclusiv exploatare sexuală în scop comercial, exploatare prin muncă, trafic de copii, migrație ilegală, violență în familie și alte forme de violență asupra copilului.

8. Promovarea formării profesionale

Rezultate așteptate:

- Existența unui sistem național coerent de formare inițială și continuă în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului a specialiștilor care interacționează cu copilul.

B) Subdomeniu de interes: Prevenirea separării copilului de părinți și protecția specială a copilului separat de părinți:

9. Responsabilizarea comunităților locale pentru prevenirea separării copilului de părinți și în susținerea familiilor pentru creșterea, îngrijirea și educarea propriilor copii.

Rezultate așteptate:

- creșterea capacității autorităților administrației publice locale în asumarea problematicii copiilor din punct de vedere financiar, al profesionalizării resurselor umane și dezvoltării serviciilor în funcție de nevoile specifice identificate;

- reglementarea aspectelor care țin de finanțarea sistemului de prevenire a separării copilului de familie și a sistemului de protecție la nivelul consiliilor județene, al consiliilor locale de la nivelul municipiilor, orașelor și comunelor, precum și al consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București;

- creșterea numărului de centre de zi și alte servicii de prevenire a separării copilului de părinți, de sprijin al familiilor, înființate la nivelul comunităților locale, în vederea apropierii serviciilor de beneficiari.

10. Continuarea reformei serviciilor sociale pentru copil și familie.

Rezultate așteptate:

- creșterea eficienței parteneriatelor centrale și locale, interinstituționale, public - private, inclusiv prin crearea cadrului legal necesar pentru contractarea serviciilor sociale publice pentru copii de către organismele private acreditate;

- creșterea numărului de servicii rezidențiale pe model familial, concomitent cu scăderea numărului instituțiilor de tip clasic, precum și al serviciilor rezidențiale cu un număr peste 100 de copii;

- scăderea duratei de asistare a copiilor în sistemul de protecție specială prin realizarea cadrului legal necesar pentru integrarea copilului separat de familia sa într-un mediu stabil permanent în cel mai scurt timp posibil de la luarea sa în evidență în cadrul sistemului de protecție a copilului;

- scăderea numărului de copii părăsiți de părinți în unitățile sanitare;

- creșterea calității serviciilor prin dezvoltarea sistemului de standardizare, acreditare, licențiere și inspecție;

- existența unei contribuții semnificative din partea ANPDC la asigurarea compatibilității, complementarității și continuumului de servicii pentru copiii și adulții cu dizabilități;

- dezvoltarea și diversificarea serviciilor de tip familial.

11. Protecția unor grupuri vulnerabile de copii și tineri care necesită o atenție specială (copiii străzii, copiii delincvenți, copiii cu dizabilități, HIV/SIDA și boli cronice grave/ terminale, tinerii care urmează să părăsească sistemul de protecție).

Rezultate așteptate:

- creșterea numărului de servicii specializate pentru copiii separați de părinți care necesită o atenție specială (copiii străzii, copiii delincvenți, copiii cu dizabilități, HIV/SIDA și cu boli cronice grave/prognostic limitat, tinerii) concomitent cu diversificarea acestor servicii;

- scăderea numărului de copii ai străzii.

Direcțiile de acțiune numerotate de la 1 la 11 sunt detaliate în termeni de obiective operaționale, activități, responsabili, parteneri, termene limită și indicatori în Plan Operațional 2008-2013 pentru implementarea Strategiei Naționale în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului, care este parte integrantă a Strategiei.

Activitățile prevăzute în Planul Operațional 2008-2013 aduc modificări, detaliază sau sunt complementare celor care se realizează în mod permanent la nivel central și local în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului, precum și în alte domenii conexe, și totodată cu cele prevăzute în alte acte normative în care Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului este desemnată instituție responsabilă sau partener.

a) Strategia națională pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap în perioada 2007-2013 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1175/2005 conține o serie de prevederi legate de îmbunătățirea comunicării și colaborării inter-instituționale din acest domeniu, precum și crearea de servicii adecvate pentru persoanele cu handicap.

b) Planul de acțiune pentru implementarea strategiei naționale antidrog în perioada 2007-2008 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 323/2005 prevede acțiuni în colaborare cu sistemul de protecție a drepturilor copilului care se adresează în principal prevenirii în familie și prevenirii comunitare prin intermediul unor activități de pregătire a părinților și campanii de sensibilizare a opiniei publice.

c) Planul național de acțiune pentru implementarea legislației în domeniul protecției drepturilor copilului aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1058/2005 urmărește în principal aplicarea prevederilor din pachetul legislative adoptat în iunie 2004, prin stabilirea unor acțiuni cum ar fi:

- Verificarea existenței avizului Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului pentru toate proiectele de acte normative care fac referire la drepturile copilului;
- Crearea unei baze de date la nivel național privind respectarea drepturilor copilului;
- Elaborarea unei metodologii privind modalitățile de colaborare între specialiștii de la nivel local și județean;
- Analizarea și revizuirea actelor normative care reglementează statutul asistentului maternal.

d) Strategia Națională împotriva traficului de persoane 2006-2010 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1654/2006 și **Planul Național de acțiune 2006-2007 în vederea implementării Strategiei Naționale împotriva traficului de persoane** aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1720/2006 au drept scop reducerea dimensiunilor fenomenului traficului de persoane și reducerea efectelor negative pe care acestea le au asupra cetățenilor și asupra societății în general.

e) Planul Național antisărăcie și promovare a incluziunii sociale aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2002, cu modificările ulterioare, conține obiective și acțiuni menite să sprijine autoritățile publice locale în elaborarea și aplicarea unor programe anti-sărăcie și promovare a incluziunii sociale și să contribuie la formarea unei culturi a acțiunii sociale prin creșterea capacității de a identifica și de a soluționa problemele sociale.

f) Strategia națională privind imigrația aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1122/2007 prevede promovarea admisiei și șederii legale a străinilor pe teritoriul României prin implementarea adecvată a prevederilor legislative alinate la standardele Uniunii Europene.

g) Strategia națională de management integrat al frontierei de stat a României în perioada 2007-2010 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 324/2007, urmărește alinierea la principiile comunitare în ceea ce privește securizarea frontierei de stat prin care să se asigure creșterea gradului de securitate a României și a cetățenilor săi și fluidizarea traficului legal de persoane, precum și realizarea a acquis-ului Schengen și accesarea în acest spațiu.

h) Strategia Guvernului României de îmbunătățire a situației romilor, 2001-2010 aprobată prin **Hotărârea Guvernului nr. 430/2001**, are drept scop instituționalizarea obiectivelor politice și responsabilizarea autorităților publice centrale și locale în aplicarea măsurilor concrete de îmbunătățire a situației cetățenilor români de etnie rromă, sprijinirea formării și promovării unei elite intelectuale și economice din rândul rromilor care să funcționeze ca facilitator al politicilor de integrare socială și modernizare, precum și eliminarea stereotipurilor, prejudecăților și practicilor care încurajează discriminarea cetățenilor români de etnie rromă.

j) Strategia națională de incluziune socială a tinerilor care părăsesc sistemul de protecție a copilului, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 669/2006, urmărește integrarea tinerilor în societate și în viața activă, precum și folosirea optimă a potențialului lor, în vederea reducerii riscului exluziunii sociale și pentru ajungerea la o creștere durabilă a oricărei societăți.

Pentru operaționalizarea strategiei naționale și concretizarea implementării acesteia, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului finanțează Programe de Interes Național, care contribuie la realizarea obiectivelor de reformare a sistemului de servicii și instituții destinate îngrijirii, protecției și promovării drepturilor tuturor copiilor și la asigurarea funcționării adecvate a acestui sistem.

Pentru anul 2009 **Programele de interes național în domeniul protecției drepturilor copilului, aprobate prin Hotărârea de Guvern nr.617/2008** , sunt următoarele :

1.Programul "Închiderea instituțiilor de tip vechi pentru protecția copilului și înființarea de căsuțe de tip familial și apartamente"

Scop: creșterea calității îngrijirii și protecției copilului separat definitiv sau temporar de părinții săi

Obiectiv: creșterea numărului de case de tip familial și apartamente și reducerea numărului de instituții de tip vechi

Indicatori fizici:

- a) cel puțin 27 de case de tip familial și apartamente înființate;
- b) cel puțin un centru de recuperare înființat.

Indicatori de eficiență: numărul de instituții de tip vechi redus cu cel puțin 9

Indicatori de rezultate:

- a) cel puțin 270 de copii beneficiază de îngrijire de calitate în căsuțele și apartamente nou-create;
- b) cel puțin 170 de persoane formate pentru a acorda îngrijiri de calitate în noile servicii.

Perioada de derulare: programul se derulează pe o perioadă de 2 ani. Proiectele vor avea o durată de maximum 18 luni, dar nu mai târziu de 31 decembrie 2009, din care cel puțin 3 luni vor fi destinate funcționării serviciilor nou-create.

Buget: totalul este de 20.014 mii lei, din care:

- a) 9.840 mii lei pentru anul 2008;
- b) 10.174 mii lei pentru anul 2009.

2._Programul "Dezvoltarea rețelei serviciilor sociale comunitare pentru copil și familie"

Scop: susținerea procesului de descentralizare de la nivel județean la nivel local.

Obiectiv: sprijinirea copiilor și a părinților pentru depășirea situațiilor care ar putea determina separarea copilului de familia sa, prin angajarea de personal cu competențe în domeniul asistenței sociale pentru copil și familie în cadrul consiliilor locale ale orașelor și comunelor, prin crearea și formarea structurilor comunitare consultative, prin crearea de compartimente specializate la nivelul direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului pentru coordonarea activităților de protecție a drepturilor copilului la nivelul municipiilor, orașelor și comunelor și prin orice alte activități care vizează creșterea capacității consiliilor locale.

Indicatori fizici:

- a) cel puțin 15 compartimente specializate vor fi create la nivelul direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului pentru coordonarea activităților de protecție a drepturilor copilului la nivelul municipiilor, orașelor și comunelor;

- b) cel puțin 300 de persoane cu competențe în domeniul asistenței sociale pentru copil și familie vor fi angajate în cadrul consiliilor locale ale orașelor și comunelor;
- c) cel puțin 300 de structuri comunitare consultative create;
- d) cel puțin 2.700 de persoane formate pentru lucrul în rețea, în vederea identificării resurselor existente la nivelul comunității și pentru rezolvarea problemelor prin mobilizarea acestor resurse.

Indicatori de eficiență: cel puțin 4.500 de copii vor beneficia de sprijin în vederea prevenirii separării de părinți

Indicatori de rezultate:

- a) cel puțin 15 direcții generale de asistență socială și protecția copilului vor fi mai bine pregătite pentru o coordonare eficientă a activităților de protecție a drepturilor copilului la nivelul municipiilor, orașelor și comunelor;
- b) cel puțin 900 de localități vor fi mai bine pregătite în ceea ce privește abordarea problematicii drepturilor copilului și identificarea de soluții la nivelul comunității (vor cunoaște mai bine problemele cu care se confruntă comunitatea lor în privința protecției copilului, vor interveni cât mai de timpuriu în susținerea familiilor și a copiilor aflați în situație de risc, vor întocmi corect planurile de servicii pentru copiii aflați în situație de risc, vor transmite periodic și corect fișele de monitorizare completate etc.).

Perioada de derulare: Programul se derulează pe o perioadă de 2 ani. Proiectele vor avea o durată de maximum 14 luni, dar nu mai târziu de 31 decembrie 2009. Plata persoanelor nou-angajate este susținută din bugetul proiectului. Autoritățile locale au obligația de a prelua și a asigura plata acestor persoane în utimele 4 luni de derulare a proiectului. În situația în care nu se contractează integral bugetul total alocat programului după selecția de proiecte organizată în anul 2008, procedura de selecție va fi reluată în anul 2009. Proiectele aprobate pentru finanțare în cadrul acestei proceduri de selecție vor avea o durată de maximum 9 luni, dar nu mai târziu de 31 decembrie 2009.

Buget: total este de 6.671 lei, din care:

- a) 3.280 mii lei pentru anul 2008;
- b) 3.391 mii lei pentru anul 2009.

3. Programul "Servicii specializate pentru copilul delincvent"

Scop: identificarea timpurie a acțiunilor sau comportamentelor deviante ale copiilor și oferirea unei protecții adecvate copiilor care au săvârșit o faptă penală și nu răspund penal.

Obiectiv: crearea de servicii specializate destinate protecției copiilor care au săvârșit o faptă penală și nu răspund penal, în vederea prevenirii și combaterii acțiunilor sau comportamentelor deviante ale copiilor și a reintegrării școlare, familiale ori sociale a copiilor.

Indicatori fizici:

- a) cel puțin 5 servicii de tip rezidențial specializate înființate;
- b) cel puțin 10 servicii de zi specializate înființate;
- c) cel puțin 150 de persoane formate.

Indicatori de eficiență: cel puțin 250 de copii vor beneficia de servicii specializate pentru orientarea, supravegherea și sprijinirea reintegrării lor sociale

Indicatori de rezultate: cel puțin 10 direcții generale de asistență socială și protecția copilului își vor întări capacitatea pentru abordarea problematicei copilului cu comportament deviant și a celui care a săvârșit fapte penale și nu răspunde penal

Perioada de derulare: Programul se derulează pe o perioadă de 2 ani. Proiectele vor avea o durată de maximum 18 luni, dar nu mai târziu de 31 decembrie 2009, din care cel puțin 4 luni vor fi destinate pentru funcționarea serviciilor nou-create

Buget: totalul este de 6.671 mii lei, din care:

- a) 3.280 mii lei pentru anul 2008;
- b) 3.391 mii lei pentru anul 2009.

4. Programul "Perfecționarea personalului care lucrează în serviciile de protecție a copilului"

Scop: dezvoltarea unui sistem de formare profesională care să sprijine perfecționarea permanentă a personalului din serviciile de îngrijire de zi și din serviciile de tip rezidențial

Obiectiv: îmbunătățirea cunoștințelor și abilităților personalului din serviciile de zi sau de tip rezidențial

Indicatori fizici: cel puțin 3.000 de persoane formate

Indicatori de eficiență: cel puțin 25 de județe își vor elabora propria strategie de formare luând în considerare strategia națională în domeniu și nevoile identificate la nivel local

Indicatori de rezultate: cel puțin 300 de servicii de protecție a copilului vor răspunde mai bine nevoilor beneficiarilor

Perioada de derulare: Programul se derulează pe o perioadă de 2 ani. Proiectele vor avea o durată de maximum 18 luni, dar nu mai târziu de 31 decembrie 2009. În situația în care nu se contractează integral bugetul total alocat programului după selecția de proiecte organizată în anul 2008, procedura de selecție va fi reluată în anul 2009. Proiectele aprobate pentru finanțare în cadrul acestei proceduri de selecție vor avea o durată de maximum 9 luni, dar nu mai târziu de 31 decembrie 2009.

Buget: bugetul total este de 2.180 mii lei, din care:

- a) 1.072 mii lei pentru anul 2008;
- b) 1.108 mii lei pentru anul 2009.

➤ În domeniul protecției adulților

Legislația din România conține în acest domeniu următoarele prevederi legale:

- Lege 17/2000, republicată, privind asistența persoanelor vârstnice;

- Ordonanța 68/2003 privind serviciile sociale, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 47/2006 privind sistemul național de asistență socială;
- Legea 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată;
- Hotărârea de Guvern nr.268/2007 privind aprobarea normelor de aplicare a Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap;
- Hotărârea nr. 430/2008 pentru aprobarea metodologiei privind organizarea și funcționarea comisiei de evaluare a persoanelor adulte cu handicap, etc.

Documente internaționale și ale aquis-ului comunitar în domeniul protecției persoanelor cu handicap:

- a) Carta Socială Europeană revizuită, în special art. 15, "Dreptul persoanelor cu handicap la independență, integrare socială și participare la viața comunității";
- b) Directiva Consiliului European nr. 76/207/EEC privind aplicarea principiului egalității de tratament egal între bărbați și femei în ceea ce privește accesul la încadrare în muncă, formare și promovare profesională și condițiile de muncă din 9 februarie 1976;
- c) Programul Mondial de Acțiune privind Persoanele cu Handicap, adoptat de Adunarea Generală a Națiunilor Unite, prin Rezoluția nr. 37/52 din 3 decembrie 1982;
- d) Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 159 pentru instruirea și angajarea persoanelor cu handicap, 1983;
- e) Recomandarea Consiliului Europei nr. R (92) pentru o politică coerentă pentru egalizarea șanselor pentru persoanele cu handicap, 1992;
- f) Regulile Standard privind Egalizarea Șanselor pentru Persoanele cu Handicap, adoptate de Adunarea Generală a Națiunilor Unite prin Rezoluția 48/96, 1993;
- g) Rezoluția Consiliului Europei nr. 97/C12/01 și a reprezentanților guvernelor țărilor membre în cadrul Consiliului privind Egalizarea Șanselor pentru Persoanele cu Handicap, 1996;
- h) Rezoluția Consiliului Europei și a întâlnirii reprezentanților guvernelor țărilor membre referitoare la crearea oportunităților egale pentru persoanele cu handicap, 20 decembrie 1996;
- i) Comunicatul Comisiei Uniunii Europene nr. (96)406 final referitor la crearea oportunităților egale pentru persoanele cu handicap, 30 iulie 1996;
- j) Recomandarea Consiliului European nr. 98/376/EC referitoare la instituirea card-ului de parcare pentru persoanele cu handicap, 4 iunie 1998;
- k) Rezoluția Consiliului European nr. 1999/C186/02 referitoare la crearea oportunităților egale la angajare pentru persoanele cu handicap, 17 iunie 1999;
- l) Carta Drepturilor Fundamentale ale cetățenilor Uniunii Europene, articolele 21 și 26, 2000;
- m) Directiva Consiliului 2000/78/EC pentru stabilirea cadrului general pentru tratamentul egal la angajare și în cadrul activității, 27 noiembrie 2000;

- n) Decizia Consiliului European nr. 2000/750/EC care stabilește un program de acțiune comunitar pentru combaterea discriminării pe perioada 2001-2006, 27 noiembrie 2000;
- o) Comunicatul nr. 284 final "Spre o Europă fără bariere pentru persoanele cu handicap", 12 mai 2000;
- p) Cartea Albă a guvernării europene, iulie 2001;
- q) Concluziile Consiliului European din 1 și 2 decembrie 2003 ca urmare a Anului European al Persoanelor cu Handicap și în vederea promovării oportunităților egale pentru persoanele cu handicap;
- r) Rezoluția Consiliului European nr. 2003/C175/01 referitoare la promovarea angajării în muncă și integrarea socială a persoanelor cu handicap, 15 iulie 2003;
- s) Rezoluția Consiliului European nr. 2003/C134/04 referitoare la accesibilizarea infrastructurii așezămintelor culturale și la activitățile culturale pentru persoanele cu handicap, 5 mai 2003;
- t) Rezoluția Consiliului European nr. 2003/C39/03 referitoare la "eAcesibilitatea - în vederea îmbunătățirii accesului persoanelor cu handicap în societatea bazată pe cunoaștere", 6 februarie 2003;
- u) Declarația Politică a statelor membre ale Consiliului Europei "îmbunătățirea calității vieții persoanelor cu handicap; Promovarea unei politici coerente pentru și prin participare totală", 7-8 mai 2003, Malaga, Spania;
- v) Comunicatul nr. 650 final "Șanse egale pentru persoanele cu handicap: Un plan de acțiune european", 30 octombrie 2003;
- w) Cartea Verde - Egalitate și nediscriminare într-o Uniune Europeană extinsă, iunie 2004.

Legea nr. 47/2006 privind sistemul național de asistență socială și Ordonanța 68/2003 privind serviciile sociale cu modificările și completările ulterioare, prevăd un rol crescând al autorităților locale și al ONG-urilor în procesul de acordarea a diferitelor servicii de asistență socială. Principiul subsidiarității, enunțat în Legea 47/2006, potrivit căruia statul intervine atunci când inițiativa locală nu a satisfăcut sau a satisfăcut insuficient nevoile persoanelor, este concretizat prin Ordonanța 68/2003 unde se stabilește rolul autorităților locale în acordarea serviciilor sociale. Astfel obligația de a asigura serviciile sociale primare intră în competența Consiliilor Locale, iar cea a serviciilor specializate în competența Consiliilor Județene. Serviciile de tip primar sunt cele care încearcă să contribuie la prevenirea unor situații de criză și la menținerea persoanei în familie și comunitate, iar cele de tip special sunt serviciile care se acordă în cazul în care serviciile de tip primar nu mai reușesc să rezolve în mod corespunzător problema și se realizează în cadrul unor instituții specializate de tip rezidențial.

ONG-urile sunt recunoscute ca prestatori de servicii sociale private la ambele nivele (primar, specializat), și pot intra în relații contractuale cu autoritățile a căror obligații sunt îndeplinite prin serviciile prestate.

Ministerul Muncii Familiei și Egalității de Șanse prin aparatul central dar și prin structurile deconcertate la nivel județean rămâne cu sarcini de stabilire a direcțiilor prioritare în domeniu, fiind autoritățile care inițiază legile speciale în domeniul asistenței sociale, și urmăresc aplicarea acestora la nivel central și local. Ministerul Muncii este responsabil cu monitorizarea implementării/respectării standardelor de calitate în serviciile sociale acreditate.

Uniunea Europeană și Banca Mondială sunt principalii finanțatori externi ai procesului de reformă instituțională al sistemului de asistență socială, iar finanțările lor acoperă atât nevoi de reformă în cadrul aparatului administrației centrale cât și nevoi existente la nivel local, în instituții administrate de autoritățile locale ori ONG-uri.

În cele ce urmează vom prezenta câteva din strategiile guvernamentale existente în domeniul asistenței sociale pentru următorii ani, care au constituit surse de inspirație pentru crearea strategiei județene:

Strategia Națională pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap 2006-2013 (Hotărâre nr.1175/2005)

Scopul Strategiei este asigurarea exercitării totale de către persoanele cu handicap a drepturilor și libertăților fundamentale, în vederea creșterii calității vieții acestora.

La data de **31.12.2005** existau **459.552** (54.861 copii și 404.691 adulți) persoane cu handicap, la nivel de țară. În **iunie 2008** numărul persoanelor cu handicap, **la nivel național**, era de **608.129** (58.357 copii, 549.772 adulți).

Tipul de handicap	Ponderea, cât la % din total
Mintal	18,3
Vizual	18,0
Fizic	16,9
Psihic	14,6
Somatic	21,4
Auditiv	3,5
Asociat	5,4
HIV-SIDA	0,8
Boli rare	0,7
Surdocecitate	0,1

În ultimele raportări statistice (sursa MMFES) la data de **31 martie 2008** existau **324 instituții** (la nivel de țară) pentru ocrotirea persoanelor cu handicap, dintre

care: centre rezidențiale 274, iar cu regim de zi (nerezidențiale) 50. Mai există 9 instituții în curs de amenajare pentru a fi date în folosință.

TIPUL INSTITUȚIEI	NUMĂR INSTITUȚII		NUMĂR BENEFICIARI	
	31.03. 2008	31.12.2005	31.03. 2008	31.12.2005
TOTAL	324	149	18.627	18.093
Centre rezidențiale	274		16.964	
Centre de îngrijire și asistență	97	78	6.853	7.666
Centre de integrare prin terapie ocupațională	17	11	1.503	1.506
Centre pilot de recuperare și reabilitare personae cu handicap	1	6	90	522
Centre de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică	44	31	5.518	5.438
Centre de recuperare și reabilitare personae cu handicap	34	19	2.327	2.636
Locuințe prot ejate	72		595	
Centre respiro	5		44	
Centre de criză	2		16	
Centre de pregătire pentru o viață independentă	2		18	
Centre nerezidențiale (regim de zi)	50		1.663	
Centre de zi	12	4	444	325
Centre cu profil ocupațional	1		20	
Centre de servicii de recuperare neuromotorie de tip ambulatoriu	34		1.112	
Echipa mobilă	1		27	
Centre de consiliere psihosocială pentru personae cu handicap	1		12	
Centre de recuperare și integrare socială – recuperare neuromotorie	1		48	

Evoluția în domeniul protecției persoanelor cu handicap este semnificativă. După cum rezultă și din tabelul de mai sus, din 2005 până în 2008 centrele, atât cele rezidențiale, cât și cele de zi au crescut, s-au diversificat.

Deasemenea asistăm la o evoluție ascendentă a numărului de persoane cu handicap. Această creștere poate fi explicată atât prin creșterea gradului de informare a persoanelor cu handicap, a aparținătorilor acestora sau a membrilor comunității, cât și prin efectele intrării în vigoare a prevederilor Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, adoptată la sfârșitul anului 2006.

Pe județe/municipii, numărul cel mai mare de persoane cu handicap se înregistrează în municipiul București (48.124 persoane), iar cel mai mic în județul Covasna (3.258 persoane)- la 31. dec. 2007.

Numărul serviciilor destinate persoanelor adulte cu handicap a cunoscut o creștere deosebită. Față de 149 servicii existente în 2005, la sfârșitul anului 2007 funcționau 324 de servicii. Acesta este efectul atât al implementării cu succes a Programului PHARE/2003/005-551.01.04 – *Sprijinirea reformei sistemului de*

protecție a persoanelor cu handicap cât și a implementării proiectelor finanțate de ANPH.

Prestațiile oferite persoanelor cu handicap au fost deasemenea substanțiale, la nivel de țară. De exemplu, în primul trimestru al anului 2008, persoanelor cu handicap au beneficiat de următoarele indemnizații:

- indemnizații lunare pentru adultul cu handicap grav și accentuat – 229.274.104 RON/pentru 473.160 persoane;
- indemnizații lunare pentru însoțitorii persoanelor cu handicap vizual – 49.758.350 RON/43.603 persoane;
- buget personal complementar lunar pentru persoanele cu handicap grav, accentuat și mediu – 110.584.521 RON/561.747 persoane;
- indemnizații lunare de hrană cuvenite persoanelor infectate cu HIV-SIDA – 6.751.670 RON (prin DGASPC 546.224 lei, prin DMPS 6.205.446 lei)/7.002 persoane (784 persoane în evidența DGASPC și 6.218 persoane în evidența DMPS).

Obiective generale și operaționale, pentru perioada 2009-2013

<i>Obiective generale</i>	<i>Obiective operaționale/ acțiuni</i>
1.Promovarea integrării sociale a persoanelor cu handicap ca cetățeni activi în măsură de a-și controla viața.	-creșterea capacității instituționale și administrative (comunicare, legislație, continuarea reformei, prestații,etc.) -participare activă și accesul la servicii sociale (condiții, creșterea nr. și diversificare centrelor, servicii, resurse, linia telverde, tratament balnear) -consolidarea parteneriatului public-privat (implicarea pers. cu handicap în luarea deciziilor, societatea civilă, organizare, încurajare) -promovarea furnizării serviciilor de calitate care să răspundă nevoilor individuale ale persoanei cu handicap (standardele, formare, monitorizare, personal specializat, continuitate,) -accesibilizarea mediului fizic informațional, a transportului și locuințelor (cercetări, informații,îndepărtarea oricăror surse de discriminare, acces la noi tehnologii, monitorizare permanentă) -corelarea sistemului protecției copilului cu handicap cu cel al adultului de handicap
2. Acordarea de sprijin pentru familiile care au în componență persoane cu handicap	-identificarea nevoilor de sprijin familial (evaluări individuale, multidisciplinaritate, prevenire, management de caz, monitorizarea

	implementării programului individual de reabilitare și integrare socială, etc.) -asigurarea serviciilor de sprijin familial
3. Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă pentru persoanele cu handicap	-sprijin educațional -implicarea angajatorilor -îmbunătățirea sistemului educațional și de formare profesională -îmbunătățirea serviciilor de sprijin în vederea angajării și crearea serviciilor de sprijin al persoanelor cu handicap la locul de muncă.

Atingerea obiectivelor propuse mai sus va fi posibilă prin respectarea celor trei principii de intervenție:

- accesibilizarea mediului fizic și informațional
- centrarea pe nevoile personale identificate
- implicarea activă a persoanei cu handicap în luarea deciziilor.

Deasemenea și **Programele de interes național în domeniul protecției drepturilor persoanelor cu handicap** – elaborate de către ANPH, pentru următorii trei ani, vizează continuarea reformei în domeniul persoanelor cu handicap

1. „Restructurarea instituțiilor de tip vechi destinate persoanelor adulte cu handicap și crearea de servicii alternative de tip rezidențial”

Scop:

- a) implementarea standardelor de calitate pentru serviciile sociale specializate de tip rezidențial;
- b) crearea de servicii sociale pentru persoanele adulte cu handicap la nivelul județelor/sectoarelor municipiului București;
- c) întărirea capacității instituționale la nivelul consiliilor județene, respectiv al consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București, pentru asumarea responsabilității în abordarea problematicii persoanelor adulte cu handicap;

Obiectiv general:

- continuarea reformei instituționale a sistemului de protecție a persoanelor adulte cu handicap prin implementarea Strategiei naționale pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap în perioada 2006-2013, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1.175/2005.

Obiective specifice:

- a) reducerea numărului instituțiilor rezidențiale de mare capacitate.

Indicatori fizici:

- a) creșterea cu cel puțin 8 a numărului de servicii de tip rezidențial, cum ar fi, de exemplu, centre de tip respiro, centre de pregătire pentru o viață independentă,

locuințe protejate, centre de integrare prin terapie ocupațională etc. pentru persoanele cu handicap, nou-înființate în vederea preluării beneficiarilor din instituțiile rezidențiale de mare capacitate ce urmează să fie restructurate conform planurilor județene de restructurare aprobate.

Indicatori de eficiență:

- creșterea calității vieții pentru un număr de minimum 400 de persoane cu handicap instituționalizate în instituții rezidențiale de mare capacitate, beneficiare ale serviciilor sociale de tip rezidențial nou înființate.

Indicatori de rezultate:

- Standardele minime de calitate sunt aplicate, în condițiile legii, în cel puțin 8 servicii nou-create prin program.

Perioadă de derulare

- Programul se derulează pe o perioadă de 3 ani.

Buget

Bugetul aferent acestui program de interes național este de 33.600 mii lei, repartizat astfel:

- 7000 mii lei pentru anul 2009;
- 10.600 mii lei pentru anul 2010;
- 16.000 mii lei pentru anul 2011.

2. „ Dezvoltarea serviciilor sociale specializate pentru persoanele adulte cu handicap: centre de servicii de recuperare neuromotorie de tip ambulatoriu ”

Scop:

a) inițierea de servicii sociale specializate: centre de servicii de recuperare neuromotorie de tip ambulatoriu pentru persoanele adulte cu handicap, la nivelul județului/consiliului local al municipiului București;

b) prevenirea instituționalizării adultului cu handicap;

c) întărirea capacității instituționale la nivel județean pentru asumarea responsabilității în abordarea problematicii persoanelor adulte cu handicap;

d) implementarea standardelor de calitate pentru serviciile sociale specializate: centre de servicii de recuperare neuromotorie de tip ambulatoriu;

Obiective:

a) asigurarea implementării programelor individuale de reabilitare a persoanelor adulte cu handicap;

b) asigurarea condițiilor necesare pentru recuperarea persoanelor adulte cu handicap locomotor din centrele rezidențiale și din familie.

Indicatori fizici:

- Înființarea unui număr de 47 de centre de servicii de recuperare neuromotorie de tip ambulatoriu pentru persoanele cu handicap, care oferă servicii de recuperare și reabilitare pentru persoanele cu handicap locomotor din centrele rezidențiale și din familie.

Indicatori de eficiență:

- Creșterea cu 47 a numărului de servicii sociale specializate pentru persoanele cu handicap.

Indicatori de rezultate:

- Creșterea cu 2.350 a numărului de persoane adulte cu handicap locomotor din centrele rezidențiale și din familie, beneficiare ale serviciilor sociale specializate create prin program.

Perioadă de derulare:

- Programul se derulează pe o perioadă de un an.

Buget:

- Bugetul aferent anului 2009 pentru acest program de interes național este de 5.500 mii lei.

3. "Formare pentru personalul implicat în protecția persoanei cu handicap"

Scop:

Asigurarea Instruirii referitoare la problematica handicapului pentru personalul implicat în protecția persoanelor cu handicap, în conformitate cu prevederile Strategiei naționale pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap în perioada 2006-2013, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1175/2005.

Obiective:

a) realizarea instruirii pentru un număr de 150 de persoane, angajate în domeniul protecției persoanelor cu handicap;

b) asigurarea fondului de cunoștințe și informații specifice, depășind modelul medical, referitoare la încurajarea activității și participării persoanelor cu handicap la viața comunității, la dezvoltarea abilităților de trai independent și la abordarea socială a problemicii handicapului;

c) elaborarea și editarea de materiale necesare în procesul de instruire specifică.

Indicatori fizici - unitate de măsură:

- 150 de persoane angajate în domeniul protecției persoanelor cu handicap instruite în conformitate cu prevederile Strategiei naționale pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap în perioada 2006-2013.

Indicatori de eficiență:

- Creșterea numărului de persoane instruite în problematica handicapului.

Indicatori de rezultate:

- Creșterea cu 150 a numărului de persoane care lucrează în domeniul protecției adulților cu handicap.

Perioadă de derulare:

- Programul se derulează pe o perioadă de un an.

Buget: Bugetul aferent anului 2009 pentru acest program de interes național este de 200 mii lei.

Context Județean

Județul Harghita cu o suprafață de 6639 km² este considerat un județ de mărime mijlocie, este al treisprezecelea județ din România. Din punct de vedere al populației are o densitate mică față de suprafața teritoriului. În județul Harghita există 9 orașe - din care 4 municipii, 58 de comune și 175 sate. Harghita este considerată o regiune cu dezvoltare medie.

În ceea ce privește economia județului cele mai importante două ramuri sunt activitățile industriale, dintre care cele mai importante sunt exploatarea și prelucrarea lemnului, industria alimentară și textilă. Cel mai mare număr de firme, la nivel de mun./or., sunt în mun. M-Ciuc (2.794), urmat de mun. Odorheiu Secuiesc (2.138) și mun. Gheorgheni (883). La nivel de comune locul întâi îl ocupă com.Zetea (196 firme), urmată de com. Remetea (171), com. Joseni (152). La polul opus se află: la nivel de oraș: Vlăhița (201), Băile Tușnad (81); la nivel de comună: Sîntimbru (17), Dîrjiu (15), Ocland (11), Merești (10), Săcel (3). Cealaltă ramură importantă a economiei județului o reprezintă agricultura.

Județul Harghita se situează pe locul 36 din țară din punct de vedere al numărului de locuitori.

Caracteristici ale populației județului Harghita

În județul Harghita la 1 iulie 2007 se înregistrează o populație de 325.611 locuitori. În ceea ce privește populația pe sexe populație masculină: 161.245 și feminină 164.366. În mediul urban trăiesc 143.517 de persoane reprezentând 44,1% din populația județului. Populația mediului rural reprezintă 55,9% din populația județului, numărul acestora fiind de 182.094 de locuitori.

Populația pe vârste, detaliată la 1 iulie 2007, se prezintă astfel:

0-19 ani – 76.423
20-59 – 187.506
60 < - 61.682

Vârsta	Total
0-4 ani	17877
5-9 ani	17747
10-14 ani	17736
15-19 ani	23063
20-24 ani	25252
25-29 ani	27921
30-34 ani	26858
35-39 ani	27067
40-44 ani	18235
45-49 ani	19858
50-54 ani	22380
55-59 ani	19935
60-64 ani	16389
65-69 ani	14593
70-74 ani	12047
75-79 ani	9647
80-84 ani	5900
85 și peste	3106
Total	325611

Dacă comparăm prezenta statistică cu cea din data de 1 ianuarie 2004, numărul locuitorilor **sub 19 ani** ai județului Harghita **a scăzut cu 5.671 de persoane**, pe când numărul persoanelor cuprinse între vârsta de **20- 59 de ani a crescut cu 1796 de persoane**, la fel și a locuitorilor cu vârsta **mai mare de 60 ani**, unde **a crescut cu un număr de 939 de persoane**. Astfel putem vorbi despre o *tendință de îmbătrânire a populației județului Harghita*.

NUMĂRUL MEDIU ȘI PENSIA MEDIE LUNARĂ A PENSIONARILOR DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT

	2007				2008		
	trim. I	trim. II	trim. III	trim. IV	trim. I	trim. II	trim. III
Numărul mediu al pensionarilor - persoane	70388	70521	70725	70751	70916	70935	71093
Pensia medie – lei	355	357	377	475	554	555	555

Numărul pensionarilor la data de 7 august 2008

Număr pensionari	Pensionari de stat	Pensionari agricultori
87824	78011	9813

Numărul pensionarilor pe categorii de pensii

Categoria de pensii	Nr. pensionarilor de stat pe categorii de pensii	Nr. de pensionari agricultori pe categorii de pensii
Limita de vârstă	49199	7562
-cu stagiul complet	28747	2485
-cu stagiul incomplet	10455	5077
Pensie anticipată	223	-
Pensie anticipată parțială	2280	-
Pensie de invaliditate	11091	170
- gradul I	500	-
- gradul II	7422	-
- gradul III.	3169	-
Urmași	8057	2023
I.O.V.R.	95	-

Numarul total de someri inregistrati si rata somajului in judetul Harghita la data de 31.12.2008

JUDETUL	Numar total someri	din care femei	Nr. total som. indemnizati	Nr. total som. neindemnizati	Total som.din Sector privat	Rata somajului DEC (%)	Rata somaj. feminin(%)
HARGHITA	9280	4133	4742	4538	9103	6,6	6,2

Cap.VII

Asistența Socială în Județul Harghita-prezent

În domeniul protecției copilului

În sistemul județean de protecție al copilului, încă de la înființarea sa, în anul 1997 s-au produs schimbări semnificative ale condiției copilului, respectiv s-au restructurat centrele de plasament organizate pe principii învechite, s-au închis instituțiile cu un număr mai mare de 100 de locuri. Principalul obiectiv al Direcției, după preluarea primelor instituții (fostele case de copii și leagăne) a fost diversificarea tipurilor de servicii oferite și găsirea de alternative la sistemul de ocrotire de tip rezidențial, în evidența centrelor de plasament fiind cca. 900 copii, iar

în familii substitutive, cca. 300 de copii . Pentru copiii rămași în acest sistem s-a căutat asigurarea unor condiții de viață cât mai apropiate de cele familiale.

Astfel, Direcția a desființat în anul 1999 cele două instituții care ocroteau copii cu vârsta cuprinsă între 0-3 ani, prin plasarea acestora la asistenți maternali profesioniști.

În colaborare cu fundații și asociații partenere, până în anul 2001 s-au înființat și au funcționat un număr de 12 case de tip familial care ocroteau copii proveniți din Centrele de plasament „Zeyk Domokos” din Cristuru Secuiesc, respectiv „Domokos Pal Peter” din Miercurea Ciuc.

În anul 2001, în cadrul programului PHARE RO 9902.05, „Copiii mai întâi”, Direcția a solicitat și a obținut finanțare pentru închiderea celor două centre sus menționate, care ocroteau fiecare peste 150 copii.

Desființarea s-a realizat prin achiziționarea, amenajarea și dotarea a 32 imobile - 7 case și 25 apartamente - pe tot teritoriul județului, în care s-au înființat case de tip familial, precum și identificarea, formarea, angajarea unui număr de 67 asistenți maternali și plasarea copiilor din cele două centre în noile servicii.

În paralel s-a început și restructurarea centrelor care ocrotesc copii cu deficiențe, la fel, cu sprijinul unor fundații partenere ale direcției, prin transferul unor copii proveniți din Centrul de plasament din Ocland, în 7 case de tip familial.

Cele 51 case, care ocroteau între 4-10 copii, au fost grupate zonal, înființându-se în vederea coordonării metodologice și administrative a acestora patru centre de coordonare: unul în Cristuru Secuiesc, unul în Feliceni și două în Miercurea Ciuc.

Ca și instituție de tip rezidențial clasic, din cele cinci preluate în anul 1998 mai funcționează doar Centrul de plasament din Subcetate, care ocrotește un număr redus de 34 copii, fiind organizat pe module familiale.

Rețeaua de asistenți maternali a Direcției s-a extins prin activitățile finanțate prin program Phare, ajungând la 226 AMP, aceștia ocrotind în prezent un număr de 423 de copii la domiciliul lor. Activitatea asistenților maternali, evoluția copiilor în familiile asistate este monitorizată de asistenții sociali din serviciul Direcției, specializat pe această activitate.

În imobilul fostului Centru de plasament Toplița (leagăn), care ocrotea copii cu vârsta cuprinsă între 0-3 ani, și care s-a desființat în anul 1999, s-a organizat un complex de servicii: un Centru de plasament pentru copii cu handicap sever și un Centru de îngrijire de zi, care oferă copiilor și familiilor în situație de risc o alternativă la instituționalizare. Un alt centru de zi care funcționează în cofinanțare cu Direcția este cel din mun.Gheorgheni, organizat de Asociața „Ora Internațional”.

Cu sprijinul Fundației Sera Romania a fost înființat în anul 2003 Centrul de plasament pentru copii cu handicap sever în Cristuru- Secuiesc, beneficiarii centrului sunt în prezent 38 de copii, din care 27 au fost preluați în anul 2001 din fostul Cămin-spital din Ghimeș-Făget.

Prin implementarea și finalizarea proiectului de înființare a unui centru de zi pentru copii cu autism, în cadrul aceluiași program PHARE RO 9902.05, „Copiii mai întâi”, s-a achiziționat, reamenajat și dotat un imobil din com. Feliceni, în care s-a

pus în funcțiune acest serviciu. Centrul și-a început activitatea la data de 01.05.2003, având în prezent 10 beneficiari, din care un număr de 5 copii/tineri sunt transportați zilnic de la domiciliu (Odorheiu Secuiesc) la centru cu microbuzul achiziționat prin proiect și alți 5 copii/tineri din diverse localități, care beneficiază de activitatea centrului de 1-2 ori pe săptămână .

În structura direcției, în anul 2003 a fost înființat un Centru de consiliere, al cărui beneficiari sunt copiii expuși situațiilor de abuz, neglijare sau exploatare - copii în situație de risc sau copii victime și membrii familiei acestor copii, inclusiv ai familiei lărgite.

Un alt serviciu al Direcției, înființat în anul 2003 este Centrul de primire și intervenție în regim de urgență, abuz, neglijare, trafic și migrație în cadrul căruia funcționează, și Telefonul copilului, cu program permanent, care primește semnalările cu privire la situațiile de abuz, neglijare și exploatare a copilului, asigură consiliere telefonică în aceste situații și intervine în cazurile urgente prin intermediul echipei mobile.

Pentru asigurarea protecției copilului delicvent sau a celui cu probleme de comportament s-a înființat Centrul de orientare, supraveghere și sprijinire a reintegrării sociale a copilului.

Serviciul de evaluare complexă a copilului, din cadrul Direcției asigură expertizarea, evaluarea copiilor cu dizabilități și pregătirea actelor pe baza cărora se realizează încadrarea într-un grad de handicap sau orientarea școlară a acestora de către Comisia pentru protecția copilului, precum și urmărirea realizării planului de recuperare a copilului cu dizabilități, respectiv a planului individualizat de protecție.

Începând cu anul 2004, după adoptarea pachetului legislativ în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului, accentul s-a trecut de pe protecția copilului aflat în dificultate la protecția drepturilor tuturor copiilor, fiind subliniat rolul primordial al părinților și al familiei în creșterea, îngrijirea și educarea copilului. Depășirea situațiilor dificile trebuie căutate pe rând în familia extinsă, în rețeaua socială a familiei, comunitatea locală, prin interveția structurilor comunitare consultative, a autorităților locale și a serviciilor sociale primare, și doar în ultimă instanță a intervenției specializate.

În prezent numărul copiilor din sistemul de protecție județean este **de 1744 din care 1312 se află în sistem familial.**

Comparativ cu situația anului 2006, când în sistemul de protecție al copilului existau **1684** de copii, în anul 2008 numărul acestora a fost de **1744**, rezultând o **creștere a numărului de copii din sistem cu 60 de copii.** _

Tabel comparativ cu evoluția numărului de copii asistați, în anii 2006, 2007, 2008

Nr. crt	Instituția de protecție	31 dec 2006	31 Dec 2007	31.Dec 2008
	CENTRE DE PLASAMENT	673	672	680
	Centrul de plasament de tip familial nr.1-Cristuru Secuiesc	128	128	133
	Centrul de plasament de tip familial nr. 2-Miercurea-Ciuc	94	93	93
	Centrul de plasament de tip familial nr.3-Miercurea-Ciuc	109	117	114
	Centrul de plasament de tip familial nr.4-Feliceni	33	30	27
	Centrul de plasament Subcetate	32	28	27
	Centrul de plasament Ocland	83	80	77
	Centrul de plasament Bilbor	31	26	29
	Centrul de plasament Sfânta Ana	94	97	104
	Centrul de plasament pentru copii cu handicap sever Toplița	30	30	29
	Centrul de plasament pentru copii cu handicap sever Cristuru Secuiesc	36	36	38
	Centrul de primire și intervenție în regim de urgență, abuz, neglijare, trafic și migrație. Telefonul copilului și adultului	3	3	4
	Centru de orientare, supraveghere și sprijinire a reintegrării sociale ale copilului M-Ciuc	-	4	5
	ASISTENȚĂ MATERNALĂ	398	416	423
	PLASAMENTE FAMILIALE	509	536	522
	La rude	355	384	373
	Alte persoane	154	152	149
	CENTRE DE ZI	48	40	61
	Centru de zi Toplița	17	17	17
	Centrul de îngrijire de zi pentru copii cu autism Feliceni	12	10	10
	Centru de zi OPA	19	13	34
	CENTRE OPA	33	28	35
	PREVENIRE	23	23	23
	TOTAL	1684	1715	1744

Creșterea este mai evidentă în sistemul de asistență maternală (25 copii) și în centrele de plasament de tip familial, (18 copii).

Din situația de mai sus rezultă nevoia creării și dezvoltării serviciilor sociale comunitare primare de către autoritățile locale, care să contribuie la prevenirea separării copiilor de părinți și instituționalizarea acestora.

În prezent, pe raza județului nostru funcționează mai multe tipuri de servicii sociale destinate copiilor aflați în dificultate și familiilor acestora, atât servicii primare cât și servicii de protecție specială a copilului, acestea fiind organizate de către DGASPC Harghita, de autoritățile publice locale sau de diferite organizații private acreditate.

A. Servicii de prevenire a separării copilului de părinți

Centre de zi, centre maternale, de consiliere și servicii de zi și de consiliere

În județul Harghita, sunt oferite servicii de îngrijire în timpul zilei prin intermediul centrelor de zi, centrelor maternale, și a centrelor și serviciilor de consiliere pentru copil și familie.

Centre și servicii de îngrijire de zi

Centrul de îngrijire de zi asigură promovarea dreptului fiecărui copil de a-și păstra relațiile familiale, oferind servicii adecvate familiei în situație de risc, pentru ca ea să fie capabilă să-și îndeplinească responsabilitățile legate de îngrijirea, securitatea și educația copilului.

Prin crearea unor astfel de centre și servicii de zi se urmărește menținerea copilului în familie, evitându-se intrarea în sistemul de protecție specială din cauze preponderent socio-economice.

În județul Harghita în prezent funcționează centre și servicii de zi în următoarele localități:

- Centrul de zi Toplița - în structura DGASPC Harghita;
- Centrul de zi Bălan – în structura Primăriei Bălan;
- Centrul de zi Gheorgheni, organizat de Asociația „Ora Internațional”;
- Servicii de zi aparținând Fundației „Sfântul Francisc” cu sediul social în mun. Deva la : Ditrău, Satu Mare, Ocna de Jos, Ocna de Sus, Remetea, Gheorgheni, Suseni, Lunca de Jos, Căpâlnița, Dealu, Praid, Ocna Praid, Sărmaș, Sâncrăieni, Vârșag și Zetea;
- Servicii de zi în unitățile școlare la : Miercurea Ciuc, Gheorgheni precum și în alte localități;
- Servicii de zi aparținând Fundației „Csibesz ” organizate în comuna Sânmartin.

Centre de zi specializate pentru copilul cu handicap

Prin crearea unor astfel de centre se urmărește menținerea copilului în familie, oferindu-se servicii specializate nevoilor specifice ale acestora.

Centrul de zi asigură copiilor îngrijire, alimentație corespunzătoare, programe educative și recuperare, consiliere - pe timpul zilei, urmând ca seara să se întoarcă acasă, evitându-se astfel ruptura de familie.

În județul Harghita în prezent funcționează centre de zi pentru copii cu handicap, în loc. Feliceni - Centrul de zi pentru copii cu autism Feliceni în structura DGASPC Harghita, și în mun. Odorheiu Secuiesc - Centrul de zi Biceboca al Fundației „Orban”

În mun. Gheorgheni sunt organizate servicii de sprijin pentru copii cu handicap fizic, prin „Tamaszklub” de către Fundația „Napsugar az esoben” și servicii de recuperare, terapie medicală, gimnastică pentru copii de grădiniță cu nevoi speciale de către Fundația „Șansa”.

Prin programele anuale de prevenire a separării copilului de părinți, Direcția generală a susținut financiar centrele de zi din structura sa, beneficiind de sprijin și copii aflați în centre de zi sau servicii de zi, organizate de autorități și instituții locale sau ONG-uri, având ca scop menținerea copiilor în familia lor, precum și reintegrarea copiilor din sistemul de protecție în familia naturală sau lărgită. Dorim continuarea programelor, precum și sprijinirea metodologică a autorităților locale și a ONG-urilor pentru înființarea, dezvoltarea și diversificarea serviciilor sociale primare la nivel de comunitar, cât mai aproape de beneficiari.

În cadrul Serviciului de Asistență Familială (care funcționează din anul 2004), care aparține de Caritas Alba-Julia, filiala Harghita-Covasna, în anul 2008 s-au derulat activități de asistență și consiliere pentru copii, tinerii și adolescenți, de educație sexuală (403 persoane, 103 întâlniri în 10 localități).

Centrul maternal

Este organizat de către Fundația „Csibesz”, în loc. Sânmartin și asigură îngrijire, găzduire, protecție și asistență de specialitate mamei aflată în situație de risc și copilului, pe perioadă determinată de timp. Centrul are o capacitate de 5 locuri și este singurul serviciu de acest tip din județ.

Din cazuistica Direcției generale s-a identificat nevoia înființării și dezvoltării de Centre maternale pentru cuplul mamă-copil, asigurându-se prin aceste servicii prevenirea abandonului de copil și a separării acestuia de părinți. În structura Direcției generale ne propunem înființarea unui astfel de centru în mun. Odorheiu-Secuiesc.

Centrul de consiliere pentru copilul abuzat, neglijat, exploatat

Centrul de consiliere pentru copilul abuzat, neglijat, exploatat este un serviciu pentru copil și familie, care funcționează în structura DGASPC Harghita, în Miercurea Ciuc și are drept misiune susținerea emoțională, prelucrarea traumei și a consecințelor acestora, precum și a capacității clienților pentru obținerea schimbărilor necesare adaptării la mediul de viață. Centrul asigură servicii de consiliere și pentru alte categorii de copii vulnerabili, cum ar fi cei cu probleme de comportament, copii din familii dezorganizate sau cu probleme sociale, urmărind diversificarea în continuare a

serviciilor de consiliere necesare susținerii părinților pentru creșterea, sprijinirea și educarea propriilor copii.

B. Protecție de tip familial

Adopția

Adopția internă reprezintă unul dintre obiectivele finale ale Planului individualizat de protecție al copilului. Pot fi adoptați acei copii pentru care instanța de judecată a hotărât deschiderea procedurii de adopție internă a copilului, atunci când părinții copilului consimt la adopție și au eșuat toate demersurile pentru re/integrarea acestuia în familia extinsă. Familiile care au fost atestate ca apte să adopte de către Direcție generală, pot primi un copil în încredințare, după un proces de potrivire și pregătire a acestuia, în baza hotărârii instanței de judecată. Încuviințarea adopției este tot de competența instanței de judecată. Unul din obiectivele strategiei este promovarea adopției naționale, activități prin care dorim să găsim o soluție permanentă de protecție pentru copiii adoptabili, prin identificarea unei familii potrivite pentru fiecare copil, care să răspundă nevoilor speciale ale acestuia. În prezent sunt atestate pentru adopție 10 familii, alte 3 familii fiind în curs de evaluare, iar deschiderea procedurii adopției interne s-a hotărât pentru 17 copii, aceștia fiind copii adoptabili.

Serviciul de Asistență Maternală Profesională (AMP)

Asistenții maternali profesioniști sunt persoanele angajate cu contract individual de muncă în funcția de asistent maternal profesionist și își desfășoară activitatea la domiciliul lor asigurând îngrijirea, creșterea și educarea copiilor primiți în plasament, în vederea dezvoltării armonioase a acestora.

În rețeaua de asistență maternală a DGASPC sunt angajați în prezent un număr de 216 asistenți maternali profesioniști, atestați de către Comisia pentru protecția copilului ca persoane care îndeplinesc condițiile materiale și garanțiile morale pentru a primi copii în plasament, la care sunt plasați prin hotărâri ale Comisiei pentru protecția copilului sau ale instanțelor judecătorești un număr de 423 copii. Se va continua specializarea rețelei de asistenți maternali profesioniști pentru îngrijirea copiilor abuzați, neglijați sau exploatați, a celor cu nevoi speciale și a celor plasați în regim de urgență, în aceste familii.

Plasament în familia extinsă sau la alte persoane sau familii

Prin măsura plasamentului în familia extinsă sau la alte persoane se realizează protecția specială a copiilor aflați în situație de risc, asigurându-se creșterea, îngrijirea și educarea acestora în mediu familial.

În prezent în județul Harghita un număr de 373 de copii sunt plasați la rude până la gradul IV, iar 149 de copii sunt plasați la alte persoane sau familii, în baza hotărârilor Comisiei pentru Protecția Copilului Harghita sau ale instanțelor de judecată. Prin obiectivele operaționale ale prezentei strategii ne propunem

concentrarea cu prioritate a activităților pe plasamentul copilului cu vârsta cuprinsă între 0-2 ani în familia extinsă, pregătirea specifică și monitorizarea acestor familii.

C. Îngrijire de tip rezidențial

În județul Harghita există mai multe servicii de tip rezidențial care asigură protecția copiilor și tinerilor pentru care s-a instituit o măsură de protecție specială. O parte din acestea sunt organizate de către DGASPC Harghita, altele sunt organizate de către organizații private acreditate.

Serviciile de îngrijire de tip rezidențial asigură ocrotirea copiilor, plasați în condițiile art.55 lit.a sau lit.b din Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului pentru o perioadă determinată, până la reintegrarea acestora în familia naturală sau după caz adoptivă, sau până la integrarea socioprofesională .

Centre de plasament de tip familial

Centrele de plasament de tip familial asigură protecția copilului/tânărului într-un mediu familial, în case/apartamente, organizate în structura Centrelor de coordonare, pentru o perioadă determinată, până la reintegrarea copilului în familia naturală, integrarea în familia adoptivă sau integrarea socioprofesională.

Centrele de plasament de tip familial, organizate în structura Direcției generale sunt :

- Centrul de plasament de tip familial Nr.1 Cristuru Secuiesc, având în structură 15 case de tip familial, care asigură protecția a 133 de copii/tineri ;
- Centrul de plasament de tip familial Nr.2 Miercurea Ciuc, având în structură 12 case de tip familial, care asigură protecția a 93 de copii/tineri;
- Centrul de plasament de tip familial Nr. 3 Miercurea Ciuc, având în structură 8 case de tip familial, care asigură protecția a 114 de copii/tineri;
- Centrul de plasament de tip familial Nr. 4 Feliceni, având în structură 6 case de tip familial, care asigură protecția a 27 de copii/tineri.

Centre de plasament de tip clasic

Centrele de plasament de tip clasic sunt acele tipuri de centre de plasament care îngrijesc un număr mai mare de copii în cadrul aceluiași imobil.

În județul Harghita funcționează două centre de acest tip, dar ambele cu un număr mic de beneficiari, fiind organizate pe module familiale :

- Centrul de plasament Subcetate din structura DGASPC Harghita, care asigură protecția a 27 copii/tineri ;
- Centrul de plasament al Fundației „ORA Internațional”, cu sediul în mun. Gheorgheni, care asigură protecția a 27 de copii.

Centre de plasament pentru copii cu deficiențe

Centrul de plasament pentru copii cu deficiențe asigură protecția copilului cu deficiențe, plasat în condițiile art.55 lit.a sau lit.b din Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, sau a copilului care frecventează

cursurile unei școli speciale pe lângă care funcționează centrul, pentru o perioadă determinată, până în momentul absolvirii școlii.

Centrele de plasament pentru copii cu deficiențe funcționează în structura DGASPC și sunt următoarele:

- Centrul de plasament Ocland, care asigură protecția a 77 copii: 48 fiind în plasament și 29 de copii în regim de internat;
- Centrul de plasament Bilbor, care asigură protecția a 29 copii;
- Centrul de plasament „Sf. Ana” Miercurea-Ciuc, care asigură protecția a 104 copii, din care 32 de copii sunt în plasament și 72 de copii în regim de internat.

Centre de plasament pentru copii cu handicap sever

Centrul de plasament pentru copii cu handicap sever asigură protecția și recuperarea copilului cu handicap mediu/sever, plasat în condițiile art.55 lit.a sau lit.b din Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, pentru o perioadă determinată, până în momentul integrării acestuia în familia naturală sau după caz, adoptivă.

Centrele de plasament pentru copii cu handicap sever :

- Centrul de plasament pentru copii cu handicap sever Toplița care asigură protecția a 29 copii, organizat în structura DGASPC ;
- Centrul de plasament pentru copii cu handicap sever Cristuru Secuiesc care asigură protecția a 38 copii, organizat în structura DGASPC;
- Centrul de plasament „Biceboca” din Odorheiu Secuiesc organizat de Fundația „Orban”, care asigură protecția a 8 copii.

Alte tipuri de servicii specializate:

- **Centrul de orientare, supraveghere și sprijinire a reintegrării sociale a copilului, organizat în structura DGASPC.**

Centrul de orientare, supraveghere și sprijinire a reintegrării sociale a copilului asigură protecția specializată a copilului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal și a copilului cu comportament deviant, plasat în condițiile art.55 lit.a sau lit.c sau a art.82 din Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, pentru o perioadă determinată, stabilită de către Comisia pentru protecția copilului sau instanțele judecătorești. Centrul are o capacitate redusă de 6 locuri, iar din cazuistica Direcției rezultă necesitatea dezvoltării serviciilor pentru copilul cu probleme de comportament .

- **Centrul de primire și intervenție în regim de urgență în caz de abuz, trafic, neglijare și migrație și Serviciul „Telefonul copilului”, organizat în structura DGASPC**

Prin aceste servicii, cu sediul în Miercurea-Ciuc, se asigură intervenția promptă în regim de urgență în cazul unui pericol iminent pentru copil, consilierea telefonică și protecția specializată a acestuia, pe termen scurt, până la stabilirea unei măsuri de protecție specială, centrul având o capacitate de 10 locuri.

Fundația „Sfântul Francisc „, cu sediul social în mun. Deva, a înființat un **Cămin de tip familial ”Casa Sfântul Laszlo”**, cu sediul în or. Băile Tușnad, serviciu acreditat în anul 2008, care asigură servicii de internat de tip școlar, la peste 50 de copii, aflați în situații de risc social.

Pentru tinerii beneficiari ai măsurilor de protecție specială și care urmează să părăsescă sistemul de protecție al copilului, DGASPC asigură servicii de dezvoltare a deprinderilor de viață independentă în cadrul centrelor de plasament de tip rezidențial, în baza programului de intervenție specifică pentru fiecare tânăr, stabilit în funcție de nevoile sale individuale. Tinerii sunt sprijiniți în continuarea studiilor dacă frecventează cursurile de zi, precum și în găsirea unui loc de muncă, pentru cei care nu își continuă studiile și nu pot fi reintegrați în familie, confruntându-se cu riscul excluziunii sociale. Prin prezenta strategie ne propunem dezvoltarea acestor tipuri de servicii pentru copiii și tinerii din Centrele de plasament aflate în structura DGASPC.

Fundația „Domus”, cu sediul în Cristuru- Secuiesc, acreditată pentru furnizarea de servicii sociale, asigură tinerilor proveniți din Centrul de plasament nr. 1 din Cristuru- Secuiesc, gazduire, hrană, sprijin în găsirea unui loc de muncă, programe educative de pentru a deveni persoane autonome, în limita posibilităților financiare ale fundației. _

Fundația „Lia” și „Wolter” cu sediul în Locodeni și **Fundația „Csizbesz”**, cu sediul Miercurea Ciuc asigură gazduire și sprijin pentru tinerii care urmează sau părăsescă sistemul de protecție al copilului, în baza unor convenții de colaborare încheiate cu DGASPC.

Asociația „Tinerilor Csibesz”, cu sediul în Miercurea Ciuc sprijină și ajută copii și tinerii, proveniți din familii dezorganizate și marginalizate, din sistemul de protecție al copilului, asigurând locuri de muncă în ateliere protejate, cazare și sprijin în vederea integrării socioprofesionale a acestora.

În domeniul protecției persoanelor adulte

1. Persoane vârstnice

În acest moment pe raza județului Harghita există și funcționează servicii sociale pentru persoane vârstnice. Avem atât *servicii primare* (îngrijire la domiciliu, centre de zi) - care constau în măsuri și acțiuni de proximitate și prevenție acordate în comunitate, care au ca scop identificarea și limitarea situațiilor de risc, în care se poate

afla o persoană/familie; cât și *servicii specializate* (servicii de recuperare și reabilitare, asistență și suport pentru persoanele vârstnice, etc.).

Îngrijire la domiciliu

La nivel de județ funcționează un sistem de îngrijire la domiciliu, administrat de Fundația Caritas Alba Julia, filiala Miercurea Ciuc, **Serviciul de Îngrijire Medicală și Asistență Socială la Domiciliu**. Acest sistem de îngrijire la domiciliu funcționează în parteneriat cu Consiliul județean Harghita și unele consilii locale din județ.

Este sistemul de servicii sociale privat cu cel mai mare număr de beneficiari din județ. Finanțarea sistemului a fost asigurată de Consiliile Locale, Caritas Alba Julia, Consiliul Județean Harghita, subvenții primite de la bugetul de stat pe baza Legii 34/1997 - 6%, Casa de asigurări de sănătate - 3%.

În mun. M-Ciuc la 40 de persoane masa de prânz (care este suportată de către Cantina de ajutor social) este livrată la domiciliul persoanelor în vârstă.

Centre de zi/cluburi/ Cantine de ajutor social

Există **Centrul de zi pentru persoane de vârstă a III-a**, administrat de Asociația Riehen, din M-Ciuc, în cofinanțare cu Primăria mun. M-Ciuc. Acest centru funcționează fără întreruperi din anul 2005, momentan sunt **asistate 30 de persoane vârstnice**. Tot în M-Ciuc funcționează 5 cluburi pentru persoane de vârstă a III-a. De asemenea există și o **Cantină de ajutor social**, cu un număr de **146 beneficiari**, dintre care **la 40 de persoane masa este livrată la domiciliu**. Și în mun. Odorheiu Secuiesc funcționează o Cantină de ajutor social.

În or. Bălan Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor (care funcționează ca un club al pensionarilor), are 470 membrii activi și are ca scop combaterea riscului excluziunii sociale și creșterea calității vieții persoanelor vârstnice. Membrii CARP beneficiază și de consiliere juridică gratuită, precum și consultanță medicală gratuită. Asemenea Case de Ajutor Reciproc a Pensionarilor funcționează și în alte localități din județ, cum ar fi: Lăzarea, Odorheiu Secuiesc, Sândominic, Lăzarea, etc.

La nivelul comunei Cârța funcționează Asociația pensionarilor „Remenysugar” – care în colaborare cu Asociația „Csongor” și Consiliul local, prin care se oferă persoanelor singure, cu venituri mici pachete de alimente și alte bunuri, organizează excursii, etc.

Îngrijire de tip rezidențial

Sistemul rezidențial de îngrijire se compune exclusiv din cămine pentru bătrâni care funcționează în administrarea unor organizații neguvernamentale și sunt finanțate majoritar din fonduri private, interne și externe.

Astfel în Gheorgheni funcționează, **Casa de bătrâni „Sf. Erzsebet”** care este un cămin **cu 135 de locuri**, momentan sunt internați 139 de beneficiari; administrat de

Caritas Alba Iulia, unde pe baza unui protocol, DGASPC Harghita finanțează costurile pentru 11 beneficiari. Instituția primește subvenție de la bugetul de stat pe baza Legii 34/1997 care acoperă 8% din costurile instituției. Această instituție oferă următoarele servicii: cazare, masă, ajutor pentru menaj, consiliere juridică și administrativă, ergoterapie, servicii medicale, consultații și îngrijire stomatologică, programe pentru timpul liber.

O altă instituție, cu o capacitate mai mică - **46 de locuri**, din care sunt ocupate 44 de locuri, funcționează în satul Locodeni administrată de **Fundația „Jakab Lajos”**. Și această instituție beneficiază de subvenție de la bugetul de stat pe baza Legii 34/1997. Aici beneficiarii primesc următoarele servicii: găzduire, masa, asistență medicală, consiliere psihologică, activități de socializare și petrecere a timpului liber.

O altă instituție, „**Casa de bătrâni Bonus Pastor**”, a bisericii protestante, funcționează în Odorheiu Secuiesc, administrată de către Asociația Samaritenilor, cu o capacitate de 40 de locuri, momentan sunt ocupate 21. Aici sunt furnizate următoarele categorii de servicii: cazare și masă, asistență medicală, îngrijire și supraveghere, asistență socială. Tot în Odorheiu Secuiesc mai funcționează și **Fundația Casa de Bătrâni Reformat** Odorheiu Secuiesc, cu o capacitate de 30 de locuri, momentan sunt ocupate 26.

2. Persoane cu handicap-adulte

Îngrijire de tip rezidențial

În județul Harghita există două **Centre de Îngrijire și Asistență** pentru persoane cu handicap: unul în mun. Gheorgheni (cu o capacitate de 85 locuri) și unul în com. Frumoasa (cu o capacitate de 50 locuri), în care momentan sunt îngrijite 135 de persoane. Din anul 2007 funcționează și un **Centru de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică**, în com. Tulgheș, care a fost înființat prin restucturarea Centrului de Îngrijire și Asistență Frumoasa, din fonduri obținute prin programul Phare 2003. Acest centru are o capacitate de 33 de locuri și momentan sunt 33 de beneficiari internați.

Centrele sunt finanțate din bugetul Consiliului Județean, iar Consiliile Locale contribuie și ele în funcție de numărul beneficiarilor din localitatea, respectiv 20% din costuri. Din păcate în aceste centre, care sunt pentru persoane cu handicap, sunt internate în prezent și persoane vârstnice (25 persoane în vârstă, fără Certificate de handicap, care sunt cazuri sociale grave).

Handicap/sex	Grav	accentuat	mediu	Total
Masculin	12	24	13	49
Feminin	7	51	6	64
Total	19	75	19	113

Tot din anul 2007 funcționează în structura Direcției, **5 Locuințe protejate**, înființate prin proiectul **Phare 2004/016-772.04.02.03.02.01.710 „Un pas spre**

viitor”, în care sunt ocrotiți 20 de tineri cu handicap mediu și accentuat- proveniți din sistemul de protecție al copilului, care nu au putut fi reintegrați în familie.

Fundația de Tineret din Locodeni, **mai are o Locuință protejată- tot pentru tinerii cu handicap mediu și accentuat**, în care sunt **asistați 5 tineri**.

Centre de zi/ateliere/unități protejate

Direcția are în structura sa două Centre de recuperare neuromotorie de tip ambulatoriu (în Miercurea Ciuc și în Odorheiu Secuiesc). **Rolul** acestor centre este:

- de a asigura pentru fiecare beneficiar implementarea programelor individuale de reabilitare și integrare socială, elaborate de Comisiile de evaluare a persoanelor adulte cu handicap locomotor. Beneficiarii pot fi din: Centrele rezidențiale, Centrele de zi și din familie. Planul personalizat de servicii, cuprinde principalele acțiuni întreprinse de personalul specializat în vederea recuperării, readaptării și integrării sociale a beneficiarilor;
- diminuează presiunea asupra caselor teritoriale de pensii pentru bilete gratuite de tratament și recuperare balneară pentru persoanele cu handicap;
- sensibilizarea opiniei publice privind drepturile persoanelor cu handicap în vederea îmbunătățirii atitudinii și comportamentul general legat de problematica specifică a persoanei cu handicap;
- intervine în combaterea și prevenirea instituționalizării acestei categorii de persoane.

În domeniul privat există, pe raza teritoriului Harghita, mai multe Centre de zi pentru persoanele cu handicap, după cum urmează:

- Caritasul are un Birou de consiliere pentru persoane cu handicap – unde se află în evidență 480 persoane. Acest birou desfășoară programe și servicii, precum: „Programul înger păzitor” – care se ocupă de petrecerea timpului liber a persoanelor cu handicap pe care le au în evidență; tot în cadrul acestui birou se oferă consiliere psihologică;
- tot în Miercurea Ciuc funcționează și **Centrul de zi „Sf. Augustin”** (care aparține tot Caritasului), unde sunt înscriși 12 beneficiari, frecventează zilnic 8 persoane, care sunt încadrați în grad de handicap accentuat și grav;
- în mun. Gheorgheni **Fundația Șansa** dispune de o sală de recuperare (terapie, gimnastică medicală, masaj, etc), unde oferă persoanelor cu handicap (3-4 ore/zi) gimnastică de recuperare; de asemenea ajută (învață) și pe părinți/aparținătorii persoanelor cu handicap să deprindă acele tehnici de recuperare;
- **Asociația „Napsugár az esöben”** – are o grupă specială, în care sunt și persoane adulte cu handicap, dispun și de un atelier protejat (unde se aplică terapia ocupațională);

- în mun. Odorheiu Secuiesc **Fundația Orbán**, dispune de un **Complex de servicii pentru copii și tineri cu handicap grav și accentuat**;
- în localitatea Tăureni, **Fundația Wolter** are un **Atelier protejat**-unde lucrează persoane cu handicap;
- deasemenea și **Asociația Handicapaților Fizici din Județul Harghita** are o **Unitate protejată** - unde lucrează persoane cu handicap.

Îngrijirea în familie a persoanelor cu handicap

Îngrijirea în familie este facilitată de sistemul de prestații care există pentru persoanele cu handicap grav și accentuat. Pe lângă indemnizații, bugete personale complementare și gratuități/facilități la utilități și transport, persoanele cu handicap grav pot beneficia de un asistent personal angajat sau indemnizații lunare, cheltuieli suportate din fondurile consiliilor locale. Aceste facilități rezolvă în foarte multe cazuri îngrijirea persoanei de către un membru de familie.

La sfârșitul anului 2008 în evidența Direcției existau **7.308 persoane cu handicap** (dintre care: 1.224 copii și **6.084 adulți**). Din cei 6.084 adulți **doar 169 erau instituționalizați**, restul se aflau în familii.

Tip de handicap	fizic	somatic	Auditi v	vizual	mental	psihic	asociat	boli rare	HIV /SIDA	Total
Total	976	1264	312	1695	1682	887	443	40	9	7.308

Grad de handicap	grav	Accentuat	mediu	ușor	Total
Total	2234	3581	1346	147	7.308

RAPORT STATISTIC privind numărul persoanelor cu handicap din județul Harghita angajate în muncă

Tip/grad	<i>Grav</i>	<i>Accentuat</i>	<i>Mediu</i>	<i>Ușor</i>	Total
Asociat		1			1
Auditiv		70			70
Boli rare					
Fizic	1	40			41
HIV/SIDA					
Mintal		2		8	10
Psihic		13	6		19
Vizual	4	19			23
Somatic	14	2	35	2	53
Surdocecitate					
Total	19	147	41	10	217

Comparativ cu anul 2005 în județ numărul total de persoane adulte cu handicap a crescut cu 1.416 persoane; la sfârșitul anului 2005 existau în evidență **4668 persoane**, cu 1200 mai multe decât în 2002, când erau **3468 persoane**. Această creștere mare a numărului persoanelor cu handicap care a avut loc în ultimii ani se explică prin faptul că odată cu intrarea în vigoare a **Legii nr. 488/2006**, privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, din data de 01.01.2007, persoanele cu handicap beneficiază de mai multe drepturi. Astfel cei care până la acea data, deși aveau handicap, nu s-au prezentat în fața comisiei neexistând o motivație financiară sau de altă natură, acum s-au prezentat pentru a fi luați în evidență și de a beneficia de drepturile cuvenite.

Ponderea persoanelor cu handicap din județ (la sfârșitul primului semestru al anului 2008), din totalul populației din județ, era de 2,24%; iar din totalul populației la nivel de țară era de 1,20%. Cu aceste procentaje ocupăm locul 39, din cele 42 de județe din țară.

Prestații sociale plătite persoanelor adulte neinstituționalizate la 31.12.2008 (în jud. Harghita)

Persoanele cu handicap, în cursul anului 2008 au beneficiat de diferite indemnizații, după cum rezultă din tabelul de mai jos.

Indemnizații acordate pentru persoane adulte	Număr beneficiari	Suma plătită cumulată de la începutul anului, în RON
Indemnizație lunară pentru persoane cu handicap grav- adulte	1576	3,535,497.000
Indemnizație lunară pentru persoane cu handicap accentuat – adulte	3125	5,775,844.000
Buget complementar pentru adultul cu handicap grav	1617	1,629,870.000
Buget complementar pentru adultul cu handicap accentuat	3150	2,381,295.000
Buget complementar pentru adultul cu handicap mediu	631	235,103.000
Buget complementar pentru copilul cu handicap grav	332	334,594.000
Buget complementar pentru copilul cu handicap accentuat	254	191,898.000
Buget complementar pentru copilul cu handicap mediu	602	224,052.000
Indemnizație însoțitor pentru adultul nevăzător –grav	499	2,561,426.000
Alocație de hrană pentru copilul HIV/SIDA	1	468.000
Total	11787	17,320,047.000

De asemenea au beneficiat și de următoarele decontări a biletelor pentru transport interurban:

	Număr bilete decontate	Număr beneficiari	Suma plătită cumulată de la începutul anului, în RON
Transport interurban adulți cu handicap grav	2975	690	103,049.000
Transport interurban adulți cu handicap accentuat	4795	1320	193,902.000
Transport interurban copii cu handicap grav	3935	525	108,727.000
Transport interurban copii cu handicap accentuat	5206	1050	185,545.000
Total	8.055	2.105	591,223. 000

Persoane fără adăpost

După cum am mai amintit și această categorie de persoane este o problemă socială complexă care se leagă de foarte multe ori în mod direct de alte neajunsuri.

În Miercurea Ciuc există un Centru Social (în Aleea Copiilor, nr.9), care gestionează 28 de locuințe sociale (garsoniere și apartamente), unde viețuiesc 128 persoane și un Adăpost de noapte –care are capacitatea de 31 locuri. În acest centru sunt găzduite persoanele fără adăpost pe perioada nopții. Din noiembrie până în februarie toți care sunt identificați (sau care solicită) pe raza municipiului pot beneficia de aceste servicii, indiferent dacă au sau nu domiciliul legal în M-Ciuc (momentan sunt 41 de persoane). În restul anului pot beneficia de acest adăpost doar persoanele care au domiciliul în mun. M-Ciuc și care nu au nicio locuință.

În Odorheiu Secuiesc în subordinea Primăriei funcționează un Centru Social, în care funcționează: un adăpost de noapte, (11 locuri), un centru pentru consiliere familială (dispun de un asistent social, un psiholog și când este cazul intervine și un jurist de la Primărie).

În Gheorgheni există un Adăpost de noapte, cu o capacitate de 15 persoane. Acum este în reconstrucție pentru a se mări capacitatea, prin mansardarea clădirii, la cel puțin 30 de persoane. Adăpostul funcționează în parteneriat: ORA Internațional cu Primăria mun. Gheorgheni. Prin parteneriatul: Primăriei cu Parohia catolică și Asociația Sf. Marton funcționează și Cantina socială, unde în medie 90 persoane/lună beneficiază de o masă caldă (persoanele fără venit beneficiază de masa caldă în mod gratuit, iar cele care au un venit minim, contribuie cu o cotă parte). Asociația „Sf.

Nicolae” are cinci locuințe sociale. Momentan este în construcție un bloc pentru locuințe sociale, prin grija Primăriei, care va dispune de 40 locuințe.

La nivelul localităților din județul Harghita constituie o mare problemă situația locativă și socială a familiilor de etnie romă. În majoritatea localităților există „cartiere” separate unde românii trăiesc în condiții foarte proaste, de obicei din ajutoare obținute de la stat (autorități locale), iar aceste venituri mici nu le permit o îmbunătățire substanțială a condițiilor de viață.

Tinerii care părăsesc sistemul de ocrotire

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului din județul Harghita colaborează cu organizații neguvernamentale, care oferă adăpost, și sprijin în găsirea unui loc de muncă a acestui grup țintă. În acest domeniu sunt active: Fundația Csibesz din Miercurea-Ciuc, Fundația Domus din Cristuru-Secuiesc și Fundația L.I.A. din Locodeni. În multe situații o problemă serioasă apare când acești tineri părăsesc sistemul de asistență al acestor Fundații dar nu sunt în stare să-și creeze o existență proprie. Întrucât nu întotdeauna se găsesc soluții pentru acești tineri, Direcția intenționează ca în viitorul apropiat să acceseze fonduri externe, prin depunere de proiecte, în vederea dezvoltării de servicii și pentru această categorie socială.

Serviciu de asistență familială în județul Harghita – al CARITASU-lui

Serviciul de asistență familială și-a început activitatea în 2004 în Gheorgheni și în localități limitrofe, cu un specialist. Din inuarie 2006 a devenit program diecezal – astfel serviciul s-a dezvoltat în județul Harghita și Covasna.

Scopul serviciului de asistență familială:

Întărirea caracterului de sprijin a familiei, prin programe pentru familii, individuale, pe grupe și comunități, care ajută la atingerea unui stil de viață echilibrat, plin de demnitate prin decoperirea resurselor, recunoașterea valorilor individuale și comunitare, rezolvarea problemelor.

Trăsături esențiale – valori: autenticitate, elasticitate, sinceritate, acceptare, umilință, dezvăluirea și îngrijirea valorilor individuale și comunitare.

Serviciul de asistență familială oferă asistență profesională cu asistenți sociali, psihologi, psihopedagogi pentru îmbunătățirea calității vieții, pentru sprijinirea familiilor.

Caracteristica principală a serviciului este mobilitatea: serviciile nu sunt legate de un centru, ci cu sprijinul resurselor locale suntem prezenți în tot județul.

În momentul actual lucrează 8 profesioniști.

Servicii furnizate:

1. individuale: consiliere psihologică, socială, educațională, management de caz, discuții, dezvoltarea abilităților și aptitudinilor pentru copii care provin din familii defavorizate.

2. de grup:

- programe pentru diferite grupuri țintă: pentru femei, părinți, vârstnici, cupluri etc.
- programe de prevenție și educaționale pentru diferitele grupuri țintă, mai ales copii și tineri
- organizarea și îndeplinirea grupurilor de suport
- activități tematice pentru grupurile țintă (tineri, vârstnici, familii, copii etc.)

Programele și activitățile sunt organizate în funcție de necesitățile zonei respective în colaborare cu alte instituții (consilii locale, școli, biserici, medici, organizații civile, instituții de stat etc.).

Date statistice pe anul 2008 în județul Harghita

În 2008 - 2671 de persoane au beneficiat de astfel de servicii, după cum urmează:

- activități individuale: 965 de persoane – 724 femei, 241 bărbați
- activități de grup: au avut loc întâlniri cu 971 de persoane:
 - grupa de vârstnici – 345 de persoane – 129 de întâlniri, în 25 de localități
 - grupa părinților – 65 de persoane – 45 de întâlniri în 4 localități
 - grupa cuplurilor – 16 de persoane – 10 întâlniri în 5 localități
 - grupa femeilor – 142 de persoane – 37 de întâlniri în 5 localități
- activități de prevenire pentru copii, tineri și adolescenți: 403 de persoane, 103 întâlniri în 10 localități
- în programele tematice, deosebite au luat parte 735 de persoane (evenimentul La mulți ani, Zilele tinerilor în Gheorgheni, Zilele de prevenire a consumului de droguri – Gheorgheni, Ziua Vârstnicilor – 6 localități, Crăciunul Vârstnicilor, Programe de educație sexuală, Ziua familiei – 2 localități, Tabăra EMI, zile de pregătire pentru voluntari).

În cursul anului 2008 am fost prezenți în județul Harghita în 38 de localități:

Miercurea-Ciuc, Sândominic, Sântimbru, Sânsimion, Cârța, Frumoasa, Ciceu, Siculeni, Bârzava, Lunca de Sus, Ciucsângeorgiu
Odorheiu-Secuiesc, Cristuru-Secuiesc, Porumbeni, Secuieni, Betești, Șoimoșu-Mare, Satu-Mare, Alexandrița, Tăureni, Avrămești, Săcel, Târnăvița, Feliceni, Forțeni, Cireșeni, Polonița, Oțeni, Văleni
Gheorgheni, Lăzarea, Ciumani, Valea Strâmbă, Remetea, Ditrău

Cap.VIII

Nevoi Prioritare

În domeniul protecției drepturilor copilului

Obiectivul general al Strategiei în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului, în urma aplicării legislației din domeniu, și conform Strategiei Naționale în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 860/13.08.2008, este: „*mobilizarea resurselor necesare, responsabilizarea factorilor relevanți și asigurarea unui parteneriat eficient în vederea protecției și respectării drepturilor copilului, precum și a îmbunătățirii condiției copilului și valorizării sale în societatea românească*”. Obiectivele prioritare cuprinse în strategie garantează ameliorarea situației copiilor din sistemul de protecție specială, dezvoltarea serviciilor comunitare primare, tratamentul corect și echitabil al tuturor copiilor, punctul de noutate fiind promovarea abordării participative și multisectoriale, facilitând respectarea interesului superior al copilului în toate domeniile.

În vederea realizării acestor obiective și conform legislației în vigoare potrivit căreia autoritățile administrației publice locale au obligația să garanteze și să promoveze respectarea drepturilor copiilor din unitățile lor administrativ-teritoriale, asigurând prevenirea separării copilului de părinții săi, **o nevoie prioritară este sprijinirea înființării și funcționării serviciilor primare la nivelul comunităților locale.**

În vederea înființării serviciilor sociale primare, a Centrelor de zi pentru copii, Consiliul Județean Harghita și Direcția generală au desfășurat în perioada septembrie – octombrie 2008 o amplă **Campanie „Copiii înainte de toate”** de informare privind înființarea, organizarea și funcționarea acestor servicii, precum și posibilitatea accesării surselor de finanțare în cadrul Programului de finanțare internațională al Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului. Campania a avut loc în 16 Consilii locale din județ, identificate cu număr mare de copii aflați în sistemul de protecție specială județean.

În urma Campaniei „Copiii înainte de toate” *un număr de 6 Consilii locale*, dintre care *5 Consilii locale* din: Plăieșii de Jos, Cristuru Secuiesc, Sânmartin, Remetea și Odorheiu Secuiesc și-au exprimat dorința de a înființa centre de zi pentru copii aflați în situații de risc, prin *Proiectul "Servicii comunitare de prevenire a separării copilului de familia sa și instruirea personalului aferent "* și Consiliul local Praid printr-un alt program.

Totodată un număr de alte *7 Consilii locale*, respectiv: Sândominic, Frumoasa, Lunca de Jos, Avrămești, Vlăhița, Sânsimion și Toplița doresc să înființeze centre de zi, dar în prezent nu au reușit să identifice imobile sau terenuri care să deservească acestui scop.

Deasemenea, în urma consultării tuturor autorităților locale din județ, (prin transmiterea unei circulare) privind tipul de servicii existente, înființarea și

dezvoltarea de servicii comunitare primare, potrivit nevoilor identificate, au rezultat următoarele :

Lipsuri/Nevoi identificate :

- Centru maternal : Miercurea Ciuc, Gheorgheni, Subcetate, Odorheiu-Secuiesc, Bălan, Căpâlnița;
- Centru de consiliere: Gheorgheni, Siculeni, Ciucsângiorgiu, Racu, Mugeni, Ocland, Satu Mare, Siculeni ;
- Centre de zi : Gheorgheni, Ciucsângiorgiu, Sândominic, Subcetate, Ocland, Ditrău, Căpâlnița, Toplița, ;
- Centre de zi pentru copilul cu handicap : Bălan, Mădăraș, Căpâlnița, Cârța;
- Centru de orientare și sprijire a reintegrării sociale a copilului delicvent : Bălan.

Din situația transmisă de autoritățile locale se poate constata că serviciile locale sunt insuficiente și este nevoie în continuare de înființarea și dezvoltarea acestora, în scopul prevenirii intrării copiilor în sistemul de protecție și separarea lor de părinți, precum și dezvoltarea la nivel local a diverselor alternative de protecție și îngrijire a copilului în mediul său familial.

Astfel, s-ar asigura posibilitatea intervenției locale și rezolvarea promptă a situațiilor de risc, prin implicarea totodată și a Consiliilor Comunitare Consultative. Aceasta ar conduce la scăderea semnificativă a numărului de copii instituționalizați și a cheltuielilor Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Harghita (cheltuieli de administrare a centrelor, cheltuieli de instituționalizare, etc.).

Este necesară derularea în continuare de acțiuni la nivel comunitar pentru identificarea, evaluarea și monitorizarea în comunitate a familiilor, a mamelor cu risc crescut de abandon al copilului și dezvoltarea și implementarea de programe de sprijin pentru acestea. Deasemenea este necesară pregătirea asistenților sociali de la nivelul SPAS, a persoanelor cu atribuții de asistență socială, din cadrul Primăriilor, în vederea identificării și sprijinirii gravidei și a mamei cu risc crescut de părăsire a copilului și o colaborare mai strânsă cu instituțiile competente (spitale, organele de poliție). Monitorizarea fenomenului abandonului copilului, la nivel județean se va realiza de către Comisia pentru protecția copilului, potrivit datelor furnizate de către Direcția generală, urmând a se propune Consiliului județean susținerea financiară și metodologică a înființării și dezvoltării de servicii pentru copil și familie.

Din cazuistica Direcției generale rezultă nevoia de a asigura servicii de prevenire a abandonului de copil pentru cuplul mamă-copil, respectiv de înființare a unui Centru maternal care să asigure protecție atât a copilului cât și mamei acestuia aflată în situație de risc, pe perioadă determinată. Înființarea unui astfel de centru se va realiza prin reorganizarea activității și schimbarea destinației unei case de tip familial, cu sediul în mun. Odorheiu-Secuiesc, din structura Centrului de plasament de tip familial nr.1.

În ceea ce privește protecția unor grupuri vulnerabile de copii, cum ar fi copiii cu probleme de comportament, este nevoie de extinderea serviciilor asigurate de Centrul de orientare, supraveghere și sprijinire a reintegrării sociale a copilului din structura Direcției generale, existând mai multe cereri privind furnizarea unor astfel de servicii.

Dezvoltarea acestor servicii se va putea realiza prin reorganizarea activității Centrului de plasament nr.2 și modificarea destinației unei case de tip familial din structura acestuia.

O altă prioritate este asigurarea standardelor minime obligatorii pentru funcționarea Complexului de servicii, respectiv a Centrului de plasament pentru copii cu handicap sever și a Centrului de zi pentru copii în dificultate din mun. Toplița, care funcționează în aceeași locație, iar spațiul locativ pentru copii este insuficient, fiind necesară preluarea serviciului de zi de către Primăria Toplița sau extinderea clădirii centrului. Au fost efectuate mai multe demersuri legale pentru transferul serviciului de zi, au avut loc și întâlniri cu autoritățile locale, însă s-a refuzat preluarea serviciului, din lipsa unui spațiu/imobil în care să poată funcționa centrul și a resurselor financiare pentru susținerea serviciului.

Atragerea de fonduri guvernamentale și fonduri externe nerambursabile, prin proiecte reprezintă o activitate prioritară pentru realizarea obiectivelor propuse în prezenta strategie .

În vederea respectării standardelor minime obligatorii în activitatea de protecție a copilului este nevoie de asigurarea unui număr suficient de personal (în special asistenți sociali, psihologi) precum și promovarea formării și perfecționării continue a acestuia. Există o mare fluctuație de personal la nivelul Direcției generale, fiind nevoie de identificarea unor modalități de menținere a specialiștilor și de motivare a acestora.

În domeniul asistenței sociale pentru persoane adulte

Pentru a identifica nevoile acestei categorii de beneficiari, am consultat Consiliile locale din întreg teritoriu județului. Am întocmit și trimis o circulară la toate Primăriile din județ, prin care am solicitat informații privind: tipul de instituții de ocrotire existente în aria lor administrativ teritorială și care sunt nevoile reale din teritoriu, etc. Deasemenea am utilizat și anumite informații care ne-au fost puse la dispoziție de către Comitetul Consultativ de Dialog Civic pentru Problemele Persoanelor Vârstnice – care funcționează pe lângă Instituția Prefectului Harghita.

Lipsuri/nevoi identificate:

- Cămine pentru persoane vârstnice (Bălan, Dănești, Cozmeni, Ulieș) ;
- Cămine specializate pentru bolnavii de Alzheimer (Sărmaș) ;
- Cantine sociale (Sărmaș, Dănești),
- Centre de consiliere psihologică;
- Centre de zi/Cluburi pentru pensionari (Secuieni, Dârjiu, Cozmeni, Sânsimion, Zetea;
- Locuințe sociale (Tușnad Băi).

Soluții propuse de către autoritățile locale (pe care le-au cuprins în programele lor sociale):

- stabilirea unei grile a impozitelor locale, care să ducă la scutirea/reducerea de taxe pentru acest grup țintă;
- înființarea unor Cămine de bătrâni (acest lucru a fost menționat în mai multe răspunsuri de la Consiliile locale, care și-au arătat intenția de a înființa în viitorul apropiat astfel de instituții de ocrotire pentru vârstnici - Sărmaș, Ulieș, Toplița, Cozmeni);
- înființarea unor Centre de zi/Cluburi pentru pensionari (Cozmeni, Dârjiu, Satu Mare, Zetea, Sânsimion).

După cum rezultă din cele descrise mai sus rezultă ca serviciile sociale existente momentan nu sunt suficiente față de nevoile din teritoriu.

În domeniul asistenței persoanelor vârstnice – o nevoie prioritară o constituie identificarea unor soluții pentru îngrijirea de tip rezidențial, a acelor persoane vârstnice care nu dispun de fonduri suficiente pentru a plăti integral costul de întreținere în Căminele de bătrâni private. Mai multe Primării din teritoriu au semnalat aceste necesități/nevoi; unele și-au propus să înființeze la nivel local Cămine de bătrâni, Centre de zi pentru persoane vârstnice.

O altă prioritate o constituie **restructurarea Centrului de Îngrijire și Asistență a persoanelor cu handicap Gheorgheni**. În acest centru sunt îngrijite 85 de persoane, între care sunt și persoane în vârstă, fără handicap. Clădirea este un imobil vechi, care necesită renovări și extinderi. **Avizul sanitar** nu ne-a fost eliberat, pentru acest centru, deoarece blocul alimentară nu corespunde cerințelor. Astfel prioritar este să realizăm un Studiu de fezabilitate pentru această clădire, dar și pentru Centrul din Tulgheș, unde am putea extinde capacitatea centrului la un număr de 50 persoane (momentan capacitatea centrului este de 33 de persoane), iar ulterior accesarea unor fonduri nerambursabile, prin depunere de proiecte. La imobilul din Tulgheș se pot amenaja la mansardă încă 7 camere și două băi. De asemenea la subsolul clădirii sunt spații, care ar putea fi amenajate ca săli de kinetoterapie, ergoterapie, etc.

Prioritară este și problematica includerii socio-profesionale a persoanelor cu handicap. La nivel de județ doar un procentaj foarte mic dintre persoanele cu handicap dispun de un loc de munca (214 persoane cu handicap au un loc de muncă, dintr-un total de 6.084 persoane cu handicap).

Și tinerii care au părăsit sistemul de protecție a copilului reprezintă o prioritate a Direcției. Sunt mulți astfel de tineri care nu au reușit să se integreze socio-profesional, după ce au părăsit sistemul de protecție al copilului (mulți nu au unde să locuiască, nu reușesc să-și păstreze locul de muncă, etc.). Pentru această categorie avem intenția de a construi un Centru social, în parteneriat cu ONG-uri, prin accesare fondurilor de la Banca Mondială.

Cap.IX

Obiective Generale

I. Obiective referitoare la sistem

Obiectiv 1.

Actualizarea permanentă a Hărții serviciilor sociale – existente la nivelul județului Harghita.

Obiectiv 2.

Reacreditarea Direcției generale ca furnizor de servicii sociale, inclusiv acreditarea ca furnizor de formare profesională. Obținerea licențierii tuturor serviciilor de protecție a copilului, care dispun în prezent de licență provizorie de funcționare, conform legii.

Obiectiv 3.

Se va face lobby către autoritățile centrale, în vederea creerii unui sistem național de finanțare, a serviciilor de asistență socială, transparent și predictibil.

Obiectiv 4.

Crearea și implementarea unei strategii de personal și de formare profesională continuă.

Obiectiv 5.

Sprijinirea SPAS-urilor/birourilor sociale din cadrul Primăriilor, de pe întreg teritoriul județului Harghita, în vederea profesionalizării acestora.

Obiectiv 6.

Consilierea și informarea cetățenilor, în cunoașterea și respectarea drepturilor și obligațiilor acestora, în colaborarea cu Birourile de Consiliere pentru Cetățeni și alte structuri locale publice și private.

Obiectiv 7.

Completarea sistemului clasic de încălzire cu sisteme, care utilizează energia solară, la următoarele centre: CIA Frumoasa, CIA Gheorgheni, CRRN Tulghes, Centrul de plasament pentru copii cu handicap sever Cristuru Secuiesc, Centrul de plasament pentru copii cu handicap sever Toplita, Centrul de plasament din Subcetate, etc.

II. În domeniul protecției drepturilor copilului

Obiectiv 1.

Sprijinirea creării și funcționării serviciilor sociale primare la nivelul comunităților locale și responsabilizarea acestora pentru prevenirea separării copilului de părinți și susținerea familiilor pentru creșterea, sprijinirea și educarea propriilor copii.

Obiectiv 2.

Continuarea activităților de prevenirii a abandonului copilului în unitățile sanitare și a instituționalizării ; înființarea unui Centru maternal pentru cuplul mamă-copil.

Obiectiv 3.

Continuarea reformei serviciilor sociale pentru copil și familie.

Obiectiv 4.

Sprijinirea tinerilor care urmează să părăsească sistemul de protecție prin înlesnirea integrării lor socioprofesionale.

Obiectiv 5.

Creșterea calității serviciilor asigurate pentru copii cu handicap și boli cronice grave/terminale și dezvoltarea serviciilor pentru copii delicvenți sau cu comportament deviant.

Obiectiv 6.

Îmbunătățirea și diversificarea intervenției rețelei de servicii specializate pentru protecția copilului împotriva abuzului, neglijării, exploatării și a oricăror forme de violență.

Obiectiv 7.

Promovarea adopției naționale.

Obiectiv 8.

Lărgirea parteneriatului public-privat, permanentizarea dialogului cu organizațiile neguvenamentale și creșterea gradului de subcontractare a serviciilor.

Obiectiv 9.

Întărirea colaborării interinstituționale, cu toți factorii implicați în protecția și promovarea drepturilor copiilor.

Obiectiv 10.

Mediatizarea, informarea și sensibilizarea opiniei publice cu privire la protecția și promovarea drepturilor copilului.

III. În domeniul protecției adultului

Asistența tinerilor care au părăsit sistemul de protecție al copilului

Obiectiv 1.

Crearea unui centru social, prin accesarea fondurilor de finanțare, de la Banca mondială, pentru tinerii care au părăsit sistemul de protecție al copilului și nu au reușit să se integreze socio-profesional.

Asistența persoanelor vârstnice

Obiectiv 1. Dezvoltarea sistemului rezidențial public local, pentru persoanele vârstnice (prin înființarea de Cămine de bătrâni la nivel local).

Obiectiv 2.

Sprijinirea înființării de Centre de zi/Cluburi pentru pensionari.

Obiectiv 3.

Sprijinirea menținerii și dezvoltării sistemului de îngrijire la domiciliu.

Asistența persoanelor cu handicap

Obiectiv 1.

Restructurarea Centrului de Îngrijire și Asistență Gheorgheni: realizarea unui centru cu capacitatea de 50 de locuri și extinderea Centrului de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică din Tulgheș, de la 33 de locuri la 50 de locuri.

Obiectiv2 .

Extinderea Serviciului Locuințe protejate - cu cel puțin trei locuințe protejate.

Obiectiv 3.

Profesionalizarea Centrelor rezidențiale, existente în județul Harghita, aflate în structura Direcției, pentru persoanele cu handicap, prin respectarea standardelor de calitate în serviciile acordate persoanelor cu handicap în cele trei centre existente (Frumoasa, Gheorgheni, CRRN Tulgheș,) și în Locuințele Protejate.

Obiectiv 4.

Încheierea de protocoale/convenții de colaborare cu ONG-urile care furnizează servicii sociale, persoanelor cu handicap din județ.

Obiectiv 5.

Preluarea Centrelor de recuperare, reabilitare neuromotorie ambulatorie pentru persoane cu handicap adulte, din M-Ciuc și din Od. Sec, de către un furnizor privat sau public.

Obiectiv 6.

Participarea la acțiuni care vizează sensibilizarea opiniei publice, în vederea unei mai bune integrări a persoanelor cu handicap.

Obiectiv 7.

Facilitarea integrării pe piața muncii a persoanelor cu handicap.

Persoane fără adăpost**Obiectiv 1.**

Sprijinirea dezvoltării unei rețele de comunicare între adăposturile existente în județul Harghita, destinate acestei categorii de persoane.

Cap.X***Rezultate Așteptate*****În domeniul protecției drepturilor copilului**

- Creșterea capacității autorităților administrației publice locale în asumarea problematicii copiilor din punct de vedere financiar, al profesionalizării resurselor umane și dezvoltării serviciilor în funcție de nevoile specifice identificate;
- Creșterea numărului de centre de zi și alte servicii de prevenire a separării copilului de părinți, servicii de sprijin înființate la nivelul comunităților locale în vederea apropiării serviciilor de beneficiari;
- Întărirea capacităților parentale prin asumarea responsabilităților față de creșterea, îngrijirea și educarea propriilor copii;
- Creșterea eficienței parteneriatelor locale, interinstituționale și a celor de tip public-privat.
- Scăderea numărului de copii părăsiți de părinți în unitățile sanitare;
- Creșterea calității serviciilor prin implementarea sistemului de standarde și îmbunătățirea condițiilor de îngrijire în sistemul de protecție specială al copilului;
- Diversificarea serviciilor acordate pentru copii și tineri, potrivit nevoilor identificate la nivel județean, prin reorganizarea și dezvoltarea activităților în Centrele de plasament;

- Scăderea duratei de ședere a copiilor în sistemul de protecție specială, prin aplicarea cadrului legal necesar pentru integrarea copilului separat de familia sa într-un mediu stabil permanent, în cel mai scurt timp;
- Diversificarea modalităților de informare a publicului larg privind respectarea drepturilor copilului și promovarea unei atitudini pro-active în activitățile de diseminare;

În domeniul protecției persoanelor adulte

- Creșterea numărului de: Cămine pentru bătrâni, Centre de zi/Cluburi pentru pensionari și persoane vârstnice – înființate la nivel local;
- Menținerea și dezvoltarea sistemului de îngrijire la domiciliu;
- Creșterea capacității și calității SPAS-urilor/birourilor sociale ale Consiliilor Locale;
- Restructurarea Centrului de Îngrijire și Asistență Gheorgheni, și dezvoltarea capacității Centrului de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Tulgheș;
- Reducerea costurilor la sistemele de încălzire clasică din centrele rezidențiale, aflate în structura Direcției;
- Extinderea Serviciului de Locuințe protejate;
- Integrarea socio-profesională a tinerilor care au părăsit sistemul de protecție al copilului;
- Creșterea calității serviciilor furnizate în centrele rezidențiale, prin implemenarea standardelor de calitate;
- Creșterea eficienței parteneriatelor interinstituționale, public-privat;
- Sensibilizarea opiniei publice privind problematica persoanelor cu handicap și a vârstnicilor;
- Întărirea capacități familiilor în depășirea situațiilor de criză;
- Scăderea numărului de persoane fără adăpost.

Cap.XI

Bugetul Necesar Implementării Strategiei

În vederea atingerii rezultatelor așteptate prin implementarea prezentei strategii, se estimează o creștere a necesarului de resurse financiare.

Un argument pentru a justifica efortul financiar suplimentar, este faptul că, dacă strategiile anterioare în domeniul protecției copilului s-au concentrat pe dreptul la protecție specială a copiilor, strategia prezentă vizează un grup țintă mult mai mare și urmărește respectarea drepturilor tuturor copiilor din județ. Deasemenea vizează diversificarea serviciilor furnizate persoanelor cu handicap și a tinerilor care părăsesc sistemul de protecție al copilului.

Implementarea strategiei se va finanța din următoarele surse:

- bugetul de stat (programe de interes național, etc.);
- bugetul județean;
- bugetele locale ale comunelor, orașelor și municipiilor ;
- fonduri externe nerambursabile;
- donații, sponsorizări sau alte contribuții din partea persoanelor fizice (inclusiv beneficiarii) ori juridice;
- alte surse de finanțare, în conformitate cu legislația în vigoare.

Cap.XIII

Oportunități și Constrângeri

Oportunități

- Conștientizarea necesității îmbunătățirii sistemului de asistență socială din România și implementarea unui management de sistem performant ;
- Experiența acumulată până în prezent în domeniul promovării și creării de modele ale serviciilor pentru copii, pentru persoanele cu dizabilități și familii ;
- Existența cadrului legislativ comprehensiv, modern și armonizat standardelor europene în domeniul asistenței sociale.
- Existența precizărilor clare în legislație privind responsabilizarea comunităților locale în luarea măsurilor pentru înființarea serviciilor sociale primare, de proximitate pentru copii, vârstnici și familii;
- Existența organizațiilor neguvernamentale care sunt implicate în domeniu și profesionalismul acestora;
- Deschiderea instituțiilor față de colaborarea în domeniul asistenței sociale;
- Existența standardelor minime obligatorii pentru serviciile de prevenire a separării copilului de familie, pentru serviciile de protecție specială a copilului separat de părinți și pentru serviciile sociale furnizate persoanelor cu handicap, atât la domiciliu, cât și în centrele specializate (centre de zi și rezidențiale);
- Implicarea constantă a instituțiilor locale, pentru găsirea celor mai bune căi și instrumente de lucru care să asigure protecția reală a copiilor, a persoanelor vârstnice, a celor cu handicap, precum și promovarea drepturile acestor categorii de persoane;
- Profesionalizarea dialogului dintre diverșii furnizori de servicii și instituțiile centrale și locale implicate în domeniu.

Constrângeri

În raport cu sistemul instituțional:

- Rezistența la descentralizare a autorităților locale, motivată de lipsa experienței unora dintre acestea în managementul și organizarea serviciilor sociale;
- Lipsa unei experiențe în implicarea comunității, a mediului de afaceri și cetățenilor în acțiuni sociale, de binefacere ;
- Ritmul lent de reformă din alte sectoare de activitate complementare sistemului de protecție a copilului - educație, sănătate, administrație locală ;

În raport cu resursele umane:

- Lipsa personalului de specialitate (asistenți sociali, psihologi, etc.)
- Sistemul actual de salarizare minimal, care facilitează migrația către alte domenii de activitate.

În raport cu finanțarea :

- Lipsa unui sistem de finanțare permanent și predictibil;
- Ritmul lent al reformelor economice, care determină menținerea la cote ridicate a ratei de sărăcie și apariția fenomenului migrației în străinătate care afectează situația familiilor și copiilor;
- Capacitatea restrânsă a consiliilor locale de a înființa și susține servicii la nivel local ;
- Criza financiară mondială.

Cap.XVI

Monitorizare și Evaluare

Prezenta Strategie a Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului a județului Harghita, pentru perioada 2009-2013, își atinge obiectivele propuse, în sensul de a crea și dezvolta un sistem de servicii sociale eficiente și eficace, se impune ca toate activitățile implicate de acest proces să fie monitorizate și evaluate constant și obiectiv.

Monitorizarea și evaluarea implementării se va face la nivelul fiecărei instituții publice sau private responsabile folosind un sistem unic bazat pe indicatori cantitativi și calitativi. Calitatea, corectitudinea, eficiența și eficacitatea măsurilor aplicate vor reflecta modul în care obiectivele propuse prin strategie sunt puse în practică. În acest sens vor fi analizate: satisfacția beneficiarului, serviciile, resursele umane și financiare necesare, standardele de performanță și calitate, funcționarea sistemului.

Evaluarea strategiei trebuie să se facă din perspectivă multiplă, după criteriile și stadii multiple. În acest sens este necesar să se efectueze:

- **evaluare continuă (autoevaluare)** - se va realiza la nivelul fiecărei instituții implicate în procesul de implementare a strategiei pentru identificarea rapidă și la timp a unor posibile riscuri;
- **evaluarea pe termen mediu** - se va realiza după parcurgerea fiecărui stadiu al strategiei pentru operarea eventualelor corecturi.

**PREȘEDINTE
BORBOLY CSABA**

**DIRECTOR GENERAL
ELEKES ZOLTÁN**